

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

MIHAIL GORBAÇOV EKİM VE PERESTROYKA DEVRİM SÜRÜYOR

70

MİHAİL GORBAÇOV

EKİM VE PERESTROYKA: DEVRİM SÜRÜYOR

BİLSAN A.Ş.
BİLİM VE SANAT KİTAPLARI

Dünya sorunları dizisi: 3
Birinci basım: Şubat 1988
21. 14. 03

EKİM VE PERESTROYKA: DEVİRİM SÜRÜYOR

Mihail Gorbaçov

BİLİM VE SANAT

Ücretsiz PDF Kitap Alışveriş - <https://tranket.org>

«Hepimiz aynı teknenin içindeyiz...» Günümüz dünyasını çok iyi özetleyen bu söz, kitle iletişim araçlarının çağımızdaki gücünü de gösteriyor. Artık dünyanın bir köşesinde olup bitenler orada kalmıyor, bir yazıyla, haberle ya da görüntüyle tüm insanlara ulaşıyor. Etkileri günlerce kamuoyunda tartışılıyor.

1985 yılından beri Sovyetler Birliği'ndeki gelişmeler de ülke sınırlarını aşıyor. Dünya gözlerini Sovyetler Birliği'ne çevirmiş durumda. Son yıllarda politika iki yeni sözcük kazanıyor: Perestroyka ve Glasnost. Sovyet lideri Gorbaçov, ABD'de bugün yapılacak bir başkanlık seçiminde halkın oylarının büyük bölümünü alacak kadar tanınıp sevililiyor. Dünyada kalıcı bir barışın sağlanması, umutları aşarak, somut adımlara dönüşüyor. Gorbaçov'un konuşmaları, demeçleri kitle iletişim araçlarında geniş biçimde yer alıyor.

Bunlardan biri, Ekim Devrimi'nin yetmişinci yılında Gorbaçov'un yaptığı konuşma, önemli tarihsel saptamalar içeriyor. Yetmiş yılda halkın çektiği sıkıntıların yanı sıra, devrimin başarılarının, Lenin'den sonra Stalin, Kruşçev ve Brejnev dönemlerinin değerlendirilmesinin yapıldığı konuşmada; perestroyka ve glasnost'un ülke ekonomisine ve yönetimine getirdiği açılımlar anlatılıyor.

Sovyetler Birliği tarihinde önemli ve tartışmalı bir dönem olan Stalin döneminin de değerlendirildiği bu konuşmayı yayınevimiz dizinin üçüncü kitabı olarak yayınlıyor. Bu tür tarihi belgelerin çevrilip yayınlanmasında olabildiğince titizlikle davranılması gerektiğine inandığımızdan; Ekim Devrimi'nin yetmişinci yılı kutlamasında, SBKP MK'nin, SSCB ve Rus Sovyet Federe Sosyalist Cumhuriyeti Yüksek Sovyetleri'nin kutlamaya ilişkin ortak toplantısında Gorbaçov'un yaptığı bu önemli konuşmayı ilk kez eksiksiz ve tam metin olarak okuyucularımıza sunuyoruz. Daha önceden de bildiğiniz gibi amacımız, Türkiye'nin de dünyada olan biteni ilk kaynağından ve yanlışlara yer vermeyecek şekilde öğrenmesi gerektiğidir.

Bilim ve Sanat Kitapları

Sevgili yoldaşlar,
Saygıdeğer yabancı konuklar,

Unutulmaz Ekim 1917 günlerinden, insanlığın gerçek tarihinde, yeni bir toplumsal ilerleme çağını açan o efsanevi günlerden bu yana, yetmiş yıl geçti.

Ekim Devrimi, gerçekten, insanlık tarihinde pırıl pırıl bir an, parlak bir şafak sökmesidir. Ekim Devrimi, halkların kendileri için, tek tek insanlar için, özgürlükleri ve gelişmeleri için, gerçekleştirdikleri bir devrimdir.

Yüzyılları kapsayan dünya uygarlığının yükselişi içinde, yetmiş yıl uzun bir süre olmamakla birlikte, tarih, daha önce, Ekim Devrimi'nin zaferinden bu yana, ülkemizdeki başarılar çapında başarıların gerçekleştiği, böyle bir döneme tanık olmamıştı.

Güçlerini, enerjilerini, bilgilerini ve yeteneklerini, Ekim Devrimi'nin ideallerinin ve amaçlarının gerçekleşmesine adanmış öncüler olmaktan daha büyük bir şeref yoktur.

Jübile övünme anıdır. Övünme, başarılanlar dolayısıyladır. Çok zorlu sınavlarla karşı karşıya kaldık. Bunlara şerefle göğüs gerdik. Sadece göğüs germedik, aynı zamanda, çarkları dönmeyen ve gerilik içinde bulunan ülkemizi bu durumdan çekip çıkararak, kudretli bir güç haline getirdik; yaşamı ve insanın iç dünyasını, tasavvur edilemeyecek ölçüde değiştirdik.

Yirminci yüzyılın en acımasız savaşlarında, kendi yaşam biçimimizi ve geleceğimizi savunduk.

Devrimimizin, çalışmalarımızın ve mücadelelerimizin, dünya olaylarını -siyaseti, ekonomiyi, toplumsal alışı ve çağdaşlarımızın düşüncelerini- derinden etkilemeyi sürdürmesinden, haklı olarak, kıvanç duyuyoruz.

Jübile, anımsama ânıdır. Ortak sosyalist kazanımlarımıza katkıda bulunan milyonlarca insanı anıyoruz.

Çeliği eritenleri, ürünleri yetiştirenleri, çocukları eğitenleri, bilim ve teknolojiyi ilerletenleri ve sanatın doruklarına erişenleri, anıyoruz. Ülkeyi savunan, savaşta ölen ve yaşamları pahasına toplumumuzun ilerlemesini sağlayanları, hüznle anıyoruz.

Bu, neler yaşadıklarımızın, ne kadar yol katettiğimizin, solmayan anısının ânıdır; çünkü bütün bunlar bugünü yaratmıştır.

Jübile düşünme ânıdır. Zaman zaman işlerimiz ne kadar zor ve kaderimiz ne kadar belirsizdi. Destansı başarılar ve trajediler, büyük zaferler ve acı yenilgiler, vardı.

Yaşamın devrimci dönüşümü için, halkın, tüm gücünü ve sosyalizmin muazzam imkânlarını seferber etmeye hazır olmasıyla, gerçekleştirdiği yetmiş yıllık yoğun inşa dönemini, düşünüyoruz.

Jübile, aynı zamanda, geleceğe bir bakıştır. Başarılarımız, muhteşem, özlü ve anlamlıdır. Onlar, yeni başarıların ve toplumun daha çok gelişmesinin, dayanıklı temelleridir.

Sosyalizmi ilerletirken, Leninizm'in ve Ekim Devrimi'nin düşüncelerini ve pratiğini geliştirirken, bugünkü meselelerimizin ve endişelerimizin, temel görevimizin ve manevi borcumuzun özünü görüyoruz.

Ve bu, Ekim Devrimi'nin tarihsel anlamının ciddi ve kapsayıcı bir analizini, Ekim sonrası 70 yılda gerçekleşen her şeyin ele alınmasını zorunlu kılıyor.

I. EKİM YOLU: ÖNCÜLERİN YOLU

Yoldaşlar, öncülük yolumuz uzun ve zordu. Hiçbir kısa analiz onu kavrayamaz.

Eski dünyanın, Birinci Dünya Savaşı'nın, İç Savaş'ın ve müdahalelerin maddi ve manevi yükü vardı. Değişimin ve insanlarda, bununla ilgili, umutların yeniliği, yeni ve olağanüstünün, bizleri etkisi altına alma hızı ve çapı, bize, geriye bakıp, düşünme zamanı bırakmadı.

Devrimci fırtınalarda, özel bir rol oynayan, öznel etmenler vardı. Devrimci dönemin aşırılıklarından körüklenen, çoğu kez geleceğe ilişkin basit ve açık düşünceler vardı. Ve yeni bir yaşam için mücadele edenlerin bunu, mümkün olduğunca çabuk ve iyi bir biçimde gerçekleştirmek için saf ve ateşli çabaları, söz konusuydu.

Geçmiş -kahramanlığı ve dramıyla- çağdaşlarımızın heyecanlanmasını önleyemiyor. Tarihimiz tektir ve geri döndürülemez. Nasıl duygular uyandırırsa uyandırın, o bizim tarihimizdir ve biz onu bağrımıza basıyoruz.

Bugün, dünyayı sarsan o Ekim günlerine dönüyoruz. Onlarda, sağlam bir manevi destek ve öğretici dersler arıyoruz ve buluyoruz. Tekrar tekrar Ekim Devrimi'nin, sosyalist tercihinin doğru olduğunu, görüyoruz.

İnsanlığın tarihsel ilerleyişinin nesnel mantığı, bu sınıra götürdü. Ekim Devrimi, uygarlığın yükselişindeki çelişkilere ve çeşitliliğe uygun olarak, yüzyıllardır, ça-

lısan insanların, sınıfsal, milliyetçi ve manevi baskılara karşı, özgürlük, barış ve toplumsal adalet düşüncelerini ve mücadelelerini geliştirmelerinin doğal bir sonucuydu.

1917 yılı, çağımızın temel tercihinin, sosyalizmle, kapitalizm arasında olduğunu ve 20. yüzyılda, daha üst bir toplumsal örgütlenme biçimi olan sosyalizme yönelmeden, ilerlemenin olmayacağını gösterdi.

Lenin tarafından ilk kez çıkarılan bu temel sonuç, günümüzde de geçerliliğini koruyor. İşte bu toplumun ilerici gelişiminin mantığıdır.

Rusya'daki devrim, sanki, özgürleşme arzularının doruğunu temsil eden, dünyanın en iyi kafalarının -geçmişin hümanistlerinden 19. ve 20. yüzyılların proleter devrimcilerine kadar- rüyalarının gerçekleştiği, canlı bir somutluğa, dönüşmüştü.

1917 yılı, halkın mücadele enerjisini, kendi kendini besleyen kalkınma ve bağımsızlık uğruna, ilerici ulusal hareketlerde ve tarihimize kök salmış toprak köleliğine karşı, köylü ayaklanmalarında ve savaşlarda, masetti.

O yıl, 18. yüzyıl aydınlanmacıların ateşli ruhunu, Dekamberist hareketin kahramanlarını ve ölülerini, devrimci demokrasinin muhteşem öncülerini ve kültürümüzün önde gelen kişilerinin manevi desteğini içerd.

20. yüzyılın şafağında, Vladimir Ilyich Lenin'in birbirine sıkıca kenetlenmiş yoldaşlar grubunun başına geçerek, Rusya'da yeni tip bir proletarya partisini örgütlemeye başlaması, ülkemizin geleceği bakımından bir dönüm noktasıydı. İşte, Lenin'in bu büyük partisi, ulusu, onun en iyi ve fedakar güçlerini, eski dünyaya saldırmak üzere ayaklandırdı.

Ekim Devrimi'nin başarısının temel taşı, 1905-1907 Birinci Rus Devrimi'nde döşendi. Bu, 9 Ocak'ın acı ders-

lerini, Aralık ayında Moskova barikatlarındaki müthiş kahramanlıkları, adları bilinen ve bilinmeyen binlerce özgürlük savaşçısının yiğitliklerini ve Sovyet iktidarının ilk örnekleri olan, ilk işçi sovyetlerinin doğuşunu içerir.

Ekim Devrimi'nin zaferi, aynı zamanda, emperyalist çağda ilk muzaffer halk devrimi olan 1917 Şubat Devrimi üstüne temellenmişti. Şubat zaferinden sonra, devrim, inanılmaz bir hızla ileriye doğru fırladı.

Devrimi sürükleyen kişiler, asker kaputları giymiş işçiler ve köylülerdi. 1917 ilkbaharı, halk hareketinin tüm gücünü ortaya koydu.

Aynı zamanda, sınırlılıklar, o aşamanın devrimci bilincindeki çelişkiler ve tarihsel ataletin gücü, su yüzüne çıktı ve sonuç olarak, bir süre için, sahneden ayrılan sömürücü sınıflar, halkın başarısının meyvelerinden yararlandılar.

Şubat Devrimi, Ekim'i ana silahıyla donattı: Yeniden canlandırılan Sovyetler'de gücün örgütlenmesi. Şubat Devrimi, gerçek demokrasi, kitlelerin eylem içinde siyasi eğitimden geçmesi açılarından ilk deneydi ve bu deney, iki başlı iktidar döneminin karışık koşullarında edinildi.

Şubat Devrimi, çalışan halkın, iktidarı barışçı bir biçimde alabilmesi imkânını yaratması açısından benzersizdi. Ancak, ne yazık ki, tarihsel koşullar nedeniyle, bu gerçekleşmedi.

Şubat Devrimi, Ekim Devrimi'ne giden yolda temel bir tarihsel dönüm noktasıydı.

Şubat Devrimi'ne katılan sınıf güçlerinin karmaşık örgüsünde ve karşı karşıya gelişlerinde Lenin, bir dahi işgüdüleriyle, sosyalist devrim için imkânların doğduğunu gördü.

Onun Nisan Tezleri, bilimsel bir öngörüydü ve o tarihsel koşullarda, devrimci bir eylem programı planıydı.

Lenin, burjuva demokratik devrimin, sosyalist devrime doğru gelişmesinin mantığını gösterdi ve gerçekten bu sürecin biçimi de, Sovyetler'den, onların bolşevikleştirilmesinden geçiyordu ki, bunun özü de insanlara, kitlelere mücadelelerinin amacını kavratmak ve devrimi bilinçli olarak kendi çıkarları doğrultusunda tamamlamalarına yardımcı olmaktı.

Şubat'dan Ekim Devrimi'ne doğru giden yol, çok hızlı toplumsal değişim; kitlelerin hızla siyasi aydınlanmasını, devrimci güçlerin ve onların öncüsü Lenin'in partisinin sağlamlaşmasını içeren bir dönemdi.

O dönemde, Şubat'la Ekim arasında, Lenin ve yoldaşları, siyasi önderlik sanatını olağanüstü bir etkililikle yürüterek, devrimci düşünce ve eylemin yaşayan diyalektiğinde iyi bir ders oluşturdular.

Parti önderliği, ortak yaratıcı arayış yeteneğini göstererek, daha, çok yakın bir geçmişte, farklı koşullarda, itiraz edilemeyen ve güvene layık bulunan basmakalıp sözlere ve sloganlara itibar etmedi.

Lenin'in düşünce tarzının ve bolşevikler'in etkinliklerinin, süratli biçim ve yöntem değişikliklerinin, esnekliğin, olağanüstü taktik çözümlerin ve siyasi cesaretin damgasını taşıdığını söylemek doğrudur. Bütün bunlar ise, antidogmatik, gerçekten diyalektik ve dolayısıyla yeni düşünce tarzının çok canlı bir örneğiydi.

Bu ve yalnızca bu, gerçek Marksist-Leninistler'in nasıl düşündüğünü ve hareket ettiğini -özellikle hızlı değişim dönemlerinde, hayati dönüm noktalarında, devrimin ve barışın, sosyalizmin ve ilerlemenin geleceği söz konusu olduğunda gösterir.

Nisan 1917'ye geri dönelim: Pek çok dostu ve düş-

mana, Lenin'in sosyalist devrimi öngören programı, dizginlenmemiş bir hayal gibi, ütopya gibi görünüyordu.

Fakat yaşam, yalnızca böyle bir programın, devrimin daha ilerki gelişmelerinin siyasi temeli olabileceğini ve olduğunu ve esasında toplumsal kurtuluşun ve ulusal felaketin önlenmesinin de temeli olduğunu gösterdi.

1917'nin Temmuz günlerini anımsayalım. Partinin «tüm iktidar Sovyetler'e» sloganından vazgeçmek zorunda kalması çok acı veren bir andı. Fakat başka bir seçenek yoktu; çünkü bir süredir Sovyetler, karşıdevrim karşısında çaresiz kalan Sosyalist Devrimciler'in ve Menşevikler'in eline geçmişti.

Ve Lenin, ne kadar duyarlı bir biçimde, devrimin nabzını elinde tutuyordu; ne kadar parlak bir biçimde Sovyetler'in yeniden canlandırılmasının başlangıcını belirlemişti. Mücadele sürecinde, Sovyetler'in, gerçekten halkçı bir öze kavuşmasıyla, muzaffer silahlı ayaklanmanın organına ve aynı zamanda işçi-köylü iktidarının siyasi biçimine dönüşebildi.

Bütün bunlar Büyük Devrim'in tarihinden, sadece sayfalar değildir. Onlar, aynı zamanda, bugün biz yaşayanlara, komünistlerin, olayların önünde olma, cesur kararlar alabilme, şimdi ve gelecek için bütün sorumluluğu yüklenme gibi yüce görevleri olduğunu, sürekli hatırlatırlar.

Ekim Devrimi, işçi sınıfının yaşamsal çıkarlarını, köylülüğün ebedi özlemlerini, askerlerin ve denizcilerin barış susuzluğunu, çokuluslu Rusya halklarının özgürlük ve bilgilenmek için önüne geçilemez çabalarını, birleştiren güçlü bir dalgaydı.

Bolşevik Partisi, karmaşık, çeşitli çıkar saflaşmaları arasındaki ana noktayı bulmayı başararak değişik

egilimleri ve beklentileri birleştirebildi ve bunları devrimin temel meselesinin -iktidar sorununun- çözümü üstünde yoğunlaştırdı.

Proletarya diktatörlüğü, barış ve toprak üstüne çıkardığı ilk kararnamelerinde, zamanın ihtiyaçlarına cevap vererek, işçi sınıfının ve aslında halkın mutlak çoğunluğunun yaşamsal çıkarlarını dile getirdi.

Bugün, o Ekim günlerinden, bir temel dersi daha hatırlamamız önemli. Lenin'in, yaşamın ve devrimci etkinliklerin dayattığı bir soruya verdiği cevap, günümüz için de geçerliliğini önemle korumaktadır: Soru, sosyalizme giden yolun teorik «model»i ile sosyalist insanın fiili uygulamaları arasındaki ilişki üstüneydi.

; Marksizm-Leninizm, yaratıcı bir öğretilir; hazır kılavuzların ve doktriner reçetelerin bir özeti değildir. Her türlü dogmatikliğe yabancı olan Marksist-Leninist öğreti, yaratıcı teorik düşüncelerle, pratik arasındaki ilişkiyi, ki bu tam tamına devrimci mücadelenin yoludur, bulmuştur. Ekim Devrimi, bunun en öğretici örneğidir.

Hatırlanacağı üzere, o günlerde, işçi sınıfı hareketinin pek çok önderi, hatta çok seçkin olanları bile, Ekim Sosyalist Devrimi'ni nesnel bir gelişme olarak görmediler: Onun kurallara karşı geliştiğini, var olan teorik görüşlere ters düştüğünü öne sürdüler. Onlara göre, Ekim 1917'ye gelindiğinde, Rusya'da kapitalizm, sosyalizm için gerekli maddi ve kültürel önkoşulları yaratmamıştı.

Lenin'in devrimimizin bu eleştirmenlerine verdiği cevabı hatırlamanın hem öğretici hem de yararlı olduğunu düşünüyorum. «Siz, sosyalizmin inşası için uygarlığın gerekli olduğunu söylüyorsunuz» demişti, «Pek güzel. Ancak ülkemizde neden önce toprak ağalarının

Rus kapitalistlerinin bertaraf edilmesi gibi, uygarlığın bu tür önkoşullarını yaratamadık ve daha sonra sosyalizme doğru yürüyemedik?» (Cilt 33, s. 480)

Marksizm'e dogmatikçe ve bilgiçlik taslayarak yaklaşanlar, onun ana ögesini anlayamazlar: Onun devrimci diyalektiğini. Bu öge, Lenin'in devrim sonrası etkinliklerinin en dikkat çeken bölümüdür.

Gerçekten bu öge, olanaklılık ile olanaksızlık arasındaki sınırdaki bulunan Brest Barışı'ndan, siyasi ve manevi olarak yararlanılmasına yardımcı olmuş: binlerce ve binlerce yaşamı kurtarmış ve sosyalist anayurdumuzun yaşayabilmesini sağlamıştır.

Bir örnek daha, Marks ve Engels gibi Lenin de, devrimin savunma gücünün halkın milisleri olması gerektiğine inanmıştı. Fakat, somut koşullar farklı bir çözümü zorunlu kıldı. Halka dayatılan İç Savaş ve dışarıdan müdahale, yeni bir yaklaşımı gerektirdi. Lenin'in kararnamesiyle bir İşçi-Köylü Kızıl Ordusu kuruldu.

Bu yeni tip bir orduydı; İç Savaş'ta ve yabancı müdahaleyi püskürtürken ölümsüz bir şan ve şeref kazandı.

O yıllar, yeni kurulan Sovyet Cumhuriyeti'ni ciddi sınavlarla karşı karşıya bıraktı. Sosyalizmin var olması ya da olmaması gibi temel ve hayati bir sorunu halletmek zorundaydı. Parti, halkı sosyalist anayurdun ve Ekim Devrimi'nin kazanımlarının korunması için seferber etti. Aç, yalınayak, üstü başı perişan ve silahlanması yetersiz olan Kızıl Ordu, Doğu'nun ve Batı'nın emperyalistlerince bonkörce malzeme sağlanan, iyi eğitilmiş ve iyi silahlanmış karşıdevrimci eski orduyu ezdi.

İç Savaş'ın ateşten hattı, ülkenin ve her ailenin içinden geçerek, geleneksel yaşama biçimini yerle bir etti, insanların psikolojisini ve kaderini etkiledi. Bu ölüm-

cül çarpışmada, ulusun iradesi ve milyonların yeni bir hayata doğru çabaları, kazandı.

Ülke, yeni kurulan orduya yardım etmek için yapabileceği her şeyi yaptı; Lenin'in «Her şey zafer için» sloganına göre yaşadı ve davrandı.

O efsanevi kahramanların, cesur denizci ve süvarilerin, genç Kızıl Ordu'nun neferlerinin ve kumandanlarının ve kızıl partizanların yiğitliklerini hiçbir zaman unutmayaacağız.

Onlar devrimi korudular: Ebedi şan ve şeref onlara ait.

Temel olarak sosyalizmin kavramlarını ve inşa yollarını genişleten yeni bir iktisat politikası gütmeye kararının alınması, derin devrimci diyalektiklerle doluydu.

Ya da şu konuya bakın: Bildiğiniz gibi, Lenin, «kooperatifçi sosyalizmin» sınırlamalarını eleştirmişti.

Ancak, halkın iktidarı kazandığı Ekim Devrimi'nden sonra ortaya çıkan özel koşullar karşısında, Lenin bu konuyu yeniden düşündü; «İşbirliği Üstüne» adlı makalesinde, sosyalizmin «uygarca işbirliği» yapanların toplumu olduğuna ilişkin düşünceler geliştirdi.

İşte, devrimci öğretinin özünü ifade eden ve Lenin'in parlak bir biçimde hakim olduğu Marksist diyalektiğin gücü ve cesareti. O, yeni dünyayı kurarken «çalışmalarımızı tekrar tekrar geliştireceğiz, yeniden yapacağız ve baştan başlayacağız» düşüncesini benimsemişti. (Cilt 33, s. 112)

Evet, daha iyileştirmemiz ve tekrar tekrar yeniden yapmamız gereken şeyler vardı; çok uzun ve çetin bir mücadeleye dayandık; hayati önemi olan devrimci, tarihsel süreçlerden geçtik. Ve bunlar, pek çok bakımdan, ilerleyişimizin ayrıntılarını ve koşullarını değiştirdi.

Onlar bizi de değiştirdi: Bizi yumuşattı, tecrübe ve

bilgiyle zenginleştirdi ve devrimin başarısına olan inancımızı daha da artırdı.

Dünya tarihinin ışığında, katettiğimiz yol değerkendirildiğinde, başkalarının yüzyıllar boyunca gerçekleştirdiklerini, bizim kısa bir sürede gerçekleştirdiğimiz tekrar tekrar görülecektir.

Sosyalist devrim, sanayide tekelleşmenin yüksek düzeyde bulunduğu, nüfusunun çoğunluğu köylü olan ve feodalizmin hatta daha önceki toplumsal sistemlerin kalıntılarının güçlü bir biçimde varlıklarını koruduğu, orta derecede gelişkin bir kapitalist ülkede oldu.

Nüfusunun dörtte üçünün okuması yazması olmadığı halde, Rusya, dünyaya, bilimde ve kültürde gerçekten büyük başarılar armağan etmiştir. Ülke, emperyalist I. Dünya Savaşı ve iktidarsız hükümet tarafından alabildiğine tahrip edilmişti.

Yeni yaşamın kurulmasının izleyeceği modeller yoktu ve yorulmadan yapıcı çözümler aramak gerekiyordu. Komünist Parti için amaç açıldı: Devrim, sosyalist yol ve Sovyet iktidarı. Ve bu yolda Lenin partiye önderlik etti.

Çok-yapılı Rusya'nın karmaşık malzemesinden, kitlelerin yaşayan yaratıcılığı, gelecek sosyalist sistemin ve toplumu örgütlemenin benzeri görülmemiş biçimlerinin ilkelerini ve ölçütlerini billurlaştırdı.

Demokratik yönetim biçimlerine, sosyalist mülkiyetin yolları ve sınırlarına, sosyalist üretimin örgütlenmesine, yeni, yoldaşça disiplinin yaratılmasına, toplumda bireyin yeri ve rolüne ilişkin önceden varolan saf teorik kavramlar netleştirildi, gerçek, anlaşılabilir, somut içeriklere kavuşturuldu.

Ekim Devrimi'nin ana amacı yeni bir yaşam kurmaktı. Böylesi bir inşa çabası bir gün bile durmadı. Kısa dinlenme zamanlarında bile inşaya ve sosyalist ge-

leceğe giden yol arayışlarına devam edildi.

1920'lerin başı, halkın, girişimcilik ve yaratıcılık dalgasının yükselişi ile taçlandı. Bunlar gerçekten, toplumsal yaratıcılığın, işçi-çalışan köylü ittifakının en iyi biçimlerini arayışın, çalışan insanların tüm çıkarlarının gözetildiği bir işleyişin biçimlendirilişinin, devrimci bir laboratuvarıydı.

Üretimin ve tüketimin, savaş ve altüstlüklerin gerektirdiği savaş komünizmi yöntemleriyle örgütlenmesinden, parti, toplumsal gerçekliği etkilemek için daha esnek, iktisadi açıdan doğru, «düzenli» araçlara geçti.

Yeni İktisadi Politika'nın (NEP) önlemleri, sosyalizmin maddi temellerini inşaya yönelikti.

Bugünlerde, her zamankinden daha çok, Lenin'in son çalışmalarına, Lenin'in Yeni İktisadi Politika'sına başvuruyoruz ve bugün için bize gereken tüm değerli temel esasları çıkarmaya çalışıyoruz.

Tabii ki bugün temel olarak, yeni bir gelişkinlik düzeyinde yaptıklarımızla, Yeni İktisadi Politika'yı aynı sanmak yanlış olur.

Bugün, kırsal kesimde, ittifak politikası açısından, 1920'ler iktisadi politikasının yaşamsal amaçlarını belirleyen, o zamanki köylülerin hiçbiri yok.

Fakat, Yeni İktisadi Politika'nın, aynı zamanda, daha uzak bir hedefi de vardı. Amaç, yeni toplumun kurulmasının, Lenin'in dediği gibi «doğrudan şevke dayanarak değil, fakat, büyük devrimin yarattığı şevk ile desteklenecek ve kişisel çıkarlar, kişisel özendiriciler ve işletmecilik ilkelerine dayanacaktı... Bunu bize tecrübe ve devrimin izlediği nesnel yol öğretti» (Cilt. 33; s. 58).

Yeni İktisadi Politika'nın yaratıcı gücünden bahsederken, bir kez daha gıda vergisinin altında yatan siyasal ve yöntemsel düşüncelerin zenginliğini hatırla-

malıyız.

Kesinlikle, onun, işçi-köylü birliğini sağlamaya yönelik o günlerdeki biçimleriyle değil, fakat gıda vergisi düşüncesinin, kitlelerin yaratıcı enerjisini ortaya çıkarması, kişisel girişimi geliştirmesi, sosyalizmin «herkesten yeteneğine göre, herkese çalışmasına göre» temel ilkesinin işleyişini sınırlayan bürokratik engellerin kaldırılması, açılardan yarattığı imkânlar ilgimizi çekiyor.

Lenin'in önderliğinde başlayan sosyalist inşaa, pek çok temel, yeni öge ortaya çıkardı.

Planlı ekonominin yöntemleri bulundu ve dünya tarihinde ilk kez uygulandı. Rusya'nın Elektrifikasyonu İçin Genel Plan, gerçekten bir buluştu ve dünyanın iktisadi düşüncesinde ve pratiğinde, bir ilerleme çizgisiydi. O yalnızca muhteşem bir elektrikleme planı değil, aynı zamanda, Lenin'in tasarladığı gibi, tarım, sanayi ve ulaştırmanın «uyumlu bir eşgüdümü» projesi ya da modern tabirle, ülkenin üretim güçlerinin yerlerinin belirlenmesinin ve geliştirilmesinin kapsamlı bir programıydı.

Lenin, ona partinin ikinci programı, diyordu: «Tüm ekonomimizin canlandırılması ve çağdaş teknik gelişme düzeyine yükseltilmesi için bir çalışma planı» (Cilt. 31; s. 515).

Hem geçmişin tecrübelerini, hem de devrimin ortaya çıkardığı ve halka hizmet için ilham kaynağı olduğu, değişik özellikleri olan halk kitlelerinin cesareti, orijinal yetenekleri ve çarpıcı kişilikleri, kendinde eriten, yeni bir kültür biçimleniyordu.

İlk, Lenin zamanında oluşturulan çok-uluslu Sovyet devletinin, bizim için her zaman sürecektir olan anlamlılığı, onun sadece sonuçları nedeniyle değil fakat aynı zamanda kazandırdığı tecrübe ve yöntem nedeniyle

ledir de.

«Yeni İktisadi Politika dönemi Rusya'sının, sosyalist Rusya'ya dönüşeceği» zamanı düşünürken Lenin, gelecek toplumun resmini her ayrıntıda çizemezdi ve hiçbir zaman bunu yapmak da istemedi.

Fakat sosyalizme doğru yürüyüşteki yollar ve araçlar, makine sanayiinin kurulmasından, yaygın bir kooperatifleşmeden, çalışan kitlelerin devlet yönetimine gönüllü talip olmasından, devlet aygıtının «daha az fakat daha iyi» ilkesine göre örgütlenmesinden, tüm nüfusun kültürel gelişmesinden, «yalansız, süngüsüz» özgür uluslar federasyonunun sağlamaştırılmasından, geçiyordu. Yalnızca ve yalnızca bunlar, yeni bir toplumsal düzene ulaşıldığında, ülkenin yüzünü biçimlendirebilirdi.

Lenin'in, entellektüel ve duygusal açıdan son derece zengin olan son çalışmalarında, bir görüşler sistemi ve ülkemizdeki sosyalist inşa kavramının tâ kendisi ortaya çıkar. Bu, parti için çok kıymetli bir teorik kazanımdır.

Lenin'in zamansız ölümü, tüm parti ve Sovyet halkı için korkunç bir şoktu. Acı sonsuz, kaybın telafisi olanaksızdı. Bu, herkes için böyleydi.

Muazzam tarihsel önemde olan yapılacak işler vardı. Lenin'siz, onun öğretisi ve buyruklarına dayanarak, parti önderliğinin, devrimin kazanımlarını sağlamaştıracak ve o dönem Sovyet Rusya'sının somut koşullarında, ülkeyi sosyalizme götürecek en iyi çözümleri bulması gerekiyordu.

Tarih, yeni sistemin önüne çok katı bir ultimatom koydu: Ya mümkün olabilen en kısa zamanda, toplumsal, iktisadi ve teknik temellerini inşa edecek, yaşayacak ve dünyaya adaletli bir toplumun ilk örneğini verecekti, ya da sönüp gidecek ve en iyi ihtimalle zamanın

belleğinde, kahramanca fakat başarısız bir toplumsal deney olarak kalacaktı.

Kelimenin tam anlamıyla, süratli bir sosyalist değişim hızı sorununun, yaşamsal ve kritik bir önemi vardı.

Lenin'den sonraki dönemin, yani 1920'lerin ve 1930'ların Sovyet devletinin tarihinde özel bir yeri vardır. On beş yıl gibi bir sürede köklü toplumsal değişimler gerçekleştirildi. O döneme, inanılmaz çoklukta işler sıkıştırıldı; hem sosyalist insanın en iyi biçimlerinin araştırılması açısından, hem de yeni toplumun temellerini atarken, gerçekten başarılanlar açısından.

O yıllar, insan dayanıklılığının sınırlarını zorlayan çetin çalışma, keskin ve çok çeşitli mücadele yıllarıydı. Sanayileşme, kolektivizm, kültür devrimi, çok-uluslu devletin güçlendirilmesi, Sovyetler Birliği'nin uluslararası durumunun sağlamlaştırılması, ekonomiyi ve bütün toplumsal ilişkileri düzenlemenin yeni biçimleri-bütün bunlar, o dönem içinde gerçekleşti. Bütün bunların kalıcı sonuçları oldu.

On yıllardır, o döneme, tekrar tekrar dönüyoruz. Bu doğal. Çünkü dünyanın ilk sosyalist toplumu kurulurken, başlangıçları o yıllardaydı. Tarihsel çapta ve anlamlılıkta bir yiğitlikti. Babalarımızın ve dedelerimizin yiğitliklerine hayranlığımız, bizim gerçek başarılarımızın değerlendirilmesi, yiğitliklerin ve başarıların kendileri gibi, her zaman yaşayacaktır.

Eğer zaman zaman tarihimizi dikkatle ve eleştirel bir gözle inceliyorsak, bunu geleceğe yönelen yolları daha iyi ve tam bir biçimde anlamak için yapıyoruz.

Geçmiş, tarihsel sorumluluk bilinciyle ve tarihsel gerçeklere dayanarak değerlendirmek gereklidir. Bunun yapılması gerekli çünkü, **birinci olarak**, o yılların, ülkemizin kaderi, sosyalizmin kaderi bakımından fevkalade

büyük önemi var.

İkinci olarak, o yıllar, hem ülkemizde, hem de yabancı ülkelerde, sürekli tartışmaların merkeziydi ve gerçeğin araştırılmasının yanı sıra, sık sık, yeni bir toplumsal sistem ve kapitalizme gerçekçi bir seçenek olan sosyalizme yönelik, karalama, kötöleme çabaları oluyordu.

Son olarak da, bunun ve tarihimizin diğer dönemlerinin doğru bir değerlendirmesine ihtiyacımız var, özellikle de şimdi perestroyka'nın süratle ilerlediği bir sırada. Onlara, siyasi hesaplaşmalar ya da buhar salıvermek dedikleri şey için değil, geçmişteki kahramanca olan her şeye hakkettikleri saygıyı göstermemiz, hatalardan ve yanlış hesaplamalardan dersler çıkarmamız için ihtiyacımız var.

Lenin'den sonra, 1920'ler ve 1930'lar için de bu böyle. Gerçi ortada, partinin ve toplumun izleyebileceği, Lenin'in sosyalizmin inşasına ilişkin kavrayışı ve Lenin'in devrim sonrası çalışmaları vardı ama yolu arayış hiç de basit değildi; keskin ideolojik mücadele ve siyasi tartışmalarla doluydu.

Onların ortasında, toplumun kalkınmasının temel sorunları ve özellikle, sosyalizmin ülkemizde kurulup kurulamayacağı sorunu vardı.

Toplumsal, iktisadi dönüşümleri gerçekleştirmek ve bunların Sovyetler Birliği'nin somut, tarihsel koşullarında, sosyalist doğrultuda, nasıl gerçekleştirileceğinin yönleri ve biçimi üstüne teorik düşünceler ve pratik, tasarlanıyordu.

O günlerin gündemi, yüksek düzeyde bir sorumluluk isteyen pratik, faydalı, iş yapmaktı. Özellikle, ülke açık bir biçimde, sanayileşme ve iktisaden yeniden inşa sorunuyla karşı karşıyaydı ki bunlar olmaksızın, sosyalizmin kurulması ve savunma gücünün kuvvetlendi-

rilmesi, düşünülemezdi. Bu düşünüleceği gibi Lenin'in açık buyrukları ve teorik mirasıydı. Kırsal kesimdeki sosyalist değişimler sorunu da, Lenin'in buyruklarına göre, aynı planda ortaya çıkıyordu.

Böylece, sorun, büyük-çaplı, yaşamsal işlerle, sorunlarla ve amaçlarla ilgiliydi.

Bu konularda, partinin elinde, Lenin'in belirlediği yol gösterici kurallar bulunmakla birlikte, bunlarla ilgili keskin tartışmaların patlak verdiğini, tekrar edeyim.

Devrimden önce ve sonra, sosyalist insanın ilk yıllarında, tüm parti önderlerinin, Lenin'in bazı çok önemli sorunlara ilişkin görüşlerini paylaşmaktan çok uzak olduklarının belirtilmesi, açıkça yararlıdır. Bunun yanı sıra, Lenin'in tavsiyeleri, yeni toplumun inşasının tüm somut meselelerini kapsayamazdı.

O dönemlerin ideolojik tartışmalarını incelerken, Rusya gibi bir ülkede, muazzam devrimci dönüşümleri gerçekleştirmenin kendisinin, ne kadar zor bir iş olduğunu da aklımızda tutmalıyız. Tarihsel olarak, ülke ileriye doğru yürüyordu, gelişmesi hızlandırılmıştı, toplumsal yaşamın tüm cepheleri hızla ve derinden değişiyordu.

Sınıfların, toplumsal grupların ve katmanların bütün bir çıkarlar yelpazesini, dönemin ihtiyaçlarını ve amaçlarını, tarihsel gelenekleri ve acil görevlerin baskısını, düşmanca kapitalist kuşatma koşullarını yansıtan ideolojik mücadele, ekonomideki olaylarla, süreçlerle, politik planda, insanların yaşamlarının tüm cepheleriyle, ayrılmaz bir biçimde içiçe geçmişti.

Kısaca, o karmaşık ve fırtınalı durumda, pusulayı şaşdırmamak ve tek doğru yolu bulmak fevkalade zordu. İdeolojik mücadele, büyük ölçüde, parti önderliğindeki kişisel rekabetle de karmaşılaşmıştı.

Tâ Lenin'in yaşadığı zaman var olan eski görüş farklılıkları çok keskin bir biçimde, yeni durumda kendilerini hissettirdiler. Bildiğimiz gibi, Lenin bu tehlikeye karşı uyarıda bulunmuştu. «Kongreye Mektup» unda şunu vurgulamıştı: «önemli olmayan ya da önemsiz olan şeyler, tayin edici önemde bir hale gelebilir» (Cilt. 36; s. 596). Ve işte büyük ölçüde, bu oldu.

Bazı otoriter önderlerin durumunda, onların küçük burjuva özellikleri galip geldi. Hizipçi bir tutum aldılar. Bu, parti örgütünü altüst etti, onları önemli görevlerinden alıkoydu ve çalışmalarına zarar verdi.

Söz konusu önderler, partinin büyük çoğunluğunun, onların görüşlerinin, Lenin'in düşüncelerine ve planlarına ters düştüğünü, önerilerinin yanlış olduğunu ve ülkeyi doğru yolundan çıkarabileceğini görmesinden sonra bile, bir bölünmeyi tahrik etmeyi sürdürdüler.

Bu, her şeyden önce, Lenin'in ölümünden sonra, partinin üst yönetiminde aşırı hak iddiasında bulunan ve böylece Lenin'in kendisi hakkındaki, her zaman kararsız ve dalavere çeviren, kendine aşırı güvenen politikacı, görüşünü tamamiyle haklı çıkaran, Leon Troçki için geçerlidir.

Troçki ve Troçkistler, kapitalist kuşatma koşullarında, sosyalizmin kurulması imkânını reddettiler.

Dış politikada, devrim ihracına; iç politikada ise, köylülüğün sıkıştırılması, kentin köyü sömürmesi ve ülkenin idari ve askeri kararlarla yönetilmesi, politika-sına öncelik verdiler.

Troçkizm, ideologlarının, sahte-devrimci solcu belagatin arkasına sığındığı, gerçekte bozguncu bir tutum aldığı, siyasi bir akımdı. Bu, temel olarak, baştan aşağı Leninizm'e karşı bir saldırıydı. Konu, pratik olarak, ülkemizde sosyalizmin geleceğini, devrimin kaderini ilgi-

lendiriyordu.

Bu koşullarda, tüm halkın önünde, Troçkizm'in yanlış olduğunu göstermek ve onun anti-sosyalist özünü açığa çıkarmak, gerekliydi.

Durum, Troçkistler'in, Grigori Zinoviev ve Lev Kamanev'in önderlik ettiği Yeni Muhalefet ile birlikte davranmaları nedeniyle, karmaşılaşmıştı. Azınlıkta olduklarının farkında olan muhalefet önderleri, tekrar tekrar, partiyi, tartışmalarla sarstılar ve onun saflarında bir bölünmeye bel bağladılar. Fakat son tahlilde, parti, Merkez Komite'sinden yana, muhalefete karşı bir tavır aldı. Muhalefet, kısa bir süre sonra, ideolojik ve örgütsel olarak ezildi.

Kısaca, Joseph Stalin'in önderlik ettiği, partinin öncü çekirdeği, ideolojik mücadelede, Leninizm'i korudu. Sosyalist insanın başlangıç yıllarındaki strateji ve taktikleri tanımladı; siyasi yolu, parti üyelerinin ve çalışan insanların çoğu tarafından onaylandı. Troçkizm'i ideolojik olarak bozguna uğratmada, Nikolay Buharin'in, Felix Dzerzhinski'nin, Sergey Kirov'un, Grigori Ordjonikidze'nin, Jan Rudzutak'ın ve diğerlerinin önemli rolü oldu.

1920'lerin sonunda, köylülüğün sosyalist yola çekilmesi üzerine de keskin bir mücadele oldu. Özünde, bu, Politbüro çoğunluğu ile Buharin grubu arasındaki, Sovyet toplumundaki gelişmenin yeni aşamasında, Yeni İktisadi Politika'nın ilkelerinin nasıl uygulanacağı konusunda, farklı yaklaşımları ortaya çıkardı.

O zamanın somut koşulları -ülkede ve uluslararası planda- sosyalist insanın hızının önemli ölçüde artırılmasını gerektiriyordu.

Buharin ve izleyicileri, hesaplarında ve teorik önermelerinde, 1930'larda, sosyalizmi kurarken, zaman faktörünün fiili önemini tam değerlendiremediler. Pek çok

bıkımdan, durumları, dogmatik düşünceye ve somut durumun diyalektik olmayan bir değerlendirilişine dayanıyordu. Buharin'in kendisi ve taraftarları, kısa bir süre sonra, yanlışlarını kabul ettiler.

Bu vesileyle, Lenin'in, Buharin hakkındaki düşüncesini hatırlamak isabetli olacaktır. «Buharin» demişti «partinin, sadece, en değerli ve başlıca teorisyeni değil, aynı zamanda haklı olarak tüm partinin gözdesi, fakat onun teorik görüşleri, ancak büyük bir ihtiyat payıyla, tam Marksist olarak görülebilir çünkü onda skolastik bir taraf var (o, hiçbir zaman diyalektiği çalışmadı ve zannediyorum hiçbir zaman tam olarak anlamadı)» (Cilt. 36; s. 595).

Olaylar, Lenin'in haklı olduğunu doğruladı.

Gördüğümüz gibi, o dönemin siyasi tartışmaları, sosyalist insanın son derece önemli sorunlarına ilişkin keskin mücadelelerin damgasını taşıyan, partinin gelişimindeki zor bir süreci yansıtır.

Dayanılması gereken bu mücadelede, sanayileşme ve kolektifleşme kavramları biçimlendi.

Partinin, onun Merkez Komite'sinin önderliğinde, mühendislik, savunma ve kimya sanayiilerini kapsayan, o zamandakilerle aynı düzeyde, bir ağır sanayi, neredeyse sıfırdan başlanarak kısa bir sürede kuruldu ve Genel Elektrifikasyon Planı tamamlandı.

Bu başarıların simgeleri, Magnitogorak Çelik İşletmeleri, Kuznetsk kömür ocakları, Dinyeper Hidroenerji İstasyonu, Ural Ağır Makine İşletmeleri, Khibiny Birliği, Moskova ve Gorki'deki motor işletmeleri, bazı uçak fabrikaları, Stalingrad, Çelyabinsk ve Karkov traktör işletmeleri, Rostov Tarımsal Makine İşletmeleri, Amur nehri üzerindeki Komsomolsk kenti, Turksib demiryolu, Büyük Ferghana kanalı ve ilk beş yıllık planlarımızın diğer pek çok inşaat projeleridir. Düzinelerle araştırma

enstitüsü ve çok yaygın yükseköğretim kurumları ağı, o günlerde kuruldu.

Parti, daha önce bilinmeyen bir sanayiileşme planı yaptı: Dış mali kaynaklara dayanmadan ve hafif sanayi-i geliştirerek, yıllarca sermayenin birikmesini beklemeden, hemen ağır sanayi-i kurmaya başlamak. Bu, ülke ve halk için inanılmaz derecede zor olmakla birlikte, o koşullarda, tek olası yoldu. Bu, kitlelerin devrimci şevkini, iktisadi büyümenin bir parçası olarak hesaba katan, yaratıcı bir adımdı. Bir hamlede sanayiileşme, ülkeyi, temel olarak, yeni bir düzeye yükseltti.

1930'ların sonunda, Sovyetler Birliği, sınai üretim açısından, Avrupa'da birinciliğe, dünyada ikinciliğe yükselerek, gerçekten, büyük bir sınai güç haline geldi. Bu, işçi sınıfının çığır açıcı önemde bir yiğitlikti; özgürleşmiş emeğin yiğitlikti, Bolşevik Partisi'nin yiğitlikti.

Tarihe ciddi bir gözle bakıldığında, iç ve uluslararası gerçeklerin toplamı göz önünde bulundurulduğunda, kaçınılmaz olarak şu soru akla geliyor: O koşullarda, partinin önerdiğinden başka bir yolun izlenmesi mümkün müydü? Eğer tarihe ve yaşamın gerçeğine sadık kalmak istiyorsak, yalnızca bir tek cevap olabilir: Başki hiçbir yol izlenemezdi.

Emperyalist saldırganlık tehditinin yükselişinin açıkça görüldüğü o koşullarda, parti, giderek, çekiç ve tahta sabanla, gelişmiş sanayi arasındaki mesafeyi sadece kapatmayı değil, kelimenin tam anlamıyla, mümkün olabilen en kısa zamanda, koşarak geçmenin önemine inanmıştı; bunsuz, devrimin amacı, kaçınılmaz olarak yok olacaktı.

Partinin planlarının yaşamsal zorunluluğunu, kitleler anladı ve kabul etti ve Ekim Devrimi ruhunu taşıyan sloganlar ve amaçlarla milyonlarca Sovyet insanı, ülke sanayiinin kuruluşuna, inanılmaz bir coşkuy-

la katıldı.

En zor koşullarda, makineleşmenin yokluğunda yarı-aç bırakan tayınlarla, halk, mucizeler yarattı. Büyük bir tarihsel amaç için çalışıyor olmaları, onların ilham kaynağıydı. Yeterince okur-yazar olmamakla birlikte, sınıfsal içgüdüleri, onlara, önemli ve benzersiz bir girişime katıldıklarını söylüyordu.

Bizim ve bizi izleyecek herkesin görevi, babalarımızın ve dedelerimizin yiğitliklerini hatırlamaktır. Herkes, onların emeklerinin ve kişisel yarar gözetmeden kendilerini adamalarının boşuna olmadığını, bilmelidir.

Paylarına düşen her şeye dayandılar, Ekim Devrimi'nin kazanımlarının pekiştirilmesine büyük katkıları oldu, anayurdun, ölümcül tehlikelerden korunmasını sağlayan gücün temellerini attılar, sosyalizmi gelecek ve hepimiz için korudular yoldaşlar. Onların anıları hep kutsansın!

Aynı zamanda, incelenen söz konusu dönem, bazı kayıpları da gördü. Bunlar, belirli bir anlamda, biraz evvel işaret ettiğim başarılarla bağlantılıdır. İnsanlar, katı merkeziyetçiliğin, evrensel etkililiğine, buyruk yöntemlerinin her türlü ve tüm sorunların çözümünde en kısa ve en iyi yol olduğuna inanmaya başlamışlardı.

Bunun, halka ve onun yaşam koşullarına karşı takınılan tavırlar üstünde etkisi oldu.

Ülkede, idari buyruklara dayanan, parti ve hükümet önderliği sistemi ortaya çıktı; Lenin'in kendi döneminde, kırtasiyeciliğin tehlikesine ilişkin uyarısına rağmen, kırtasyecilik güçlendi. Ve buna uygun düşen bir yönetim yapısı ve planlama, biçimlenmeye başladı.

Sanayide -gerçekten sanayi yapısının tüm ana bölümleri, o dönemdeki var olan ölçeğinde, ortadayken-böylesi yöntemler, böylesi bir işletme sistemi genellikle sonuç alıcıydı. Bununla birlikte, benzer katı merke-

ziyetciliğin ve buyruk sisteminin, kırsal yaşamın yenisinden biçimlenmesinin sorunlarını çözmede, kullanılması gerekirdi.

Açıklıkla belirtilmeli ki, bu yeni aşamada, Lenin'in çalışan köylülerin çıkarlarına dikkat gösteren, anlayışlı tavır eksikliği vardı. Her şeyden önemlisi, devrimden beri köylülüğün bir sınıf olarak köktenci bir biçimde değiştiği tam olarak değerlendirilemedi.

Şimdi, ana unsur, orta köylüydü. Devrimden aldığı toprağı işleyen bir çiftçi olarak kendisini ortaya koymuştu ve on yıl boyunca, Sovyet hükümetinin kendi hükümeti de olduğuna inanmıştı.

İşçi sınıfının sadık ve güvenilir bir müttefiki olmuştu. Yeni bir temelde müttefikti; pratik olarak da yaşamının giderek daha iyiye doğru gittiğine inanmıştı.

Ve eğer, nesnel iktisadi yasalara daha çok önem verilseydi, köyde gerçekleşen toplumsal süreçlere daha çok dikkat edilseydi, eğer, genel olarak, bu muazzam çalışan köylü kitlesine karşı tavır ki bunların çoğu devrime katılmış ve onu Beyaz Muhafızlar'a ve müdahaleci güçlere karşı korumuştur, siyasi olarak daha mantıklı olsaydı; eğer, kulak'a ve köy zenginine karşı, orta köylülükle ittifak daha tutarlı bir çizgide geliştirilebilseydi, o zaman, kolektifleşmeyi yürütürken meydana gelen tüm o aşırılıklar olmazdı.

Bugün şu açık: Ülke nüfusunun çoğunluğunun kaderini etkileyen muazzam girişim sırasında, Lenin'in köylülüğe ilişkin siyasetinden sapılmıştır.

Pek çok şeyin yerel koşullara bağlı olduğu bu çok önemli ve karmaşık toplumsal süreç, idari yöntemlerle yönlendirilmiştir.

Tüm sorunların bir darbede, bir gecede çözülebileceği inancı ortaya çıkmıştı. Bölgelerin tümü ve ülkenin bölümleri, yarış etmeye başladılar: Kim daha çabuk

tümüyle kolektifleşmeyi başarabilecekti. Tepeden, hedefler için keyfi oranlar, ilan edildi. Her yerde, kolektifleşme ilkeleri açık bir biçimde çiğnendi.

Kulaklara karşı mücadelede de aşırılıklar önlenemedi. Kulaklara karşı mücadeledeki temel, doğru siyaset, sık sık o kadar geniş bir biçimde yorumlandı ki, orta köylülüğün önemli bir bölümünü de etkisi altına aldı. İşte, tarihin gerçeği bu.

Fakat yoldaşlar, eğer sonuçta, kolektifleşmenin, kırsal kesimde sosyalizmin pekişmesi bakımından anlamını göz önünde bulundurursak, son tahlilde, o, temel önemi olan bir dönüşümdü.

Kolektifleşme, lke nüfusunun ezici bir çoğunluğunun yaşamının köktenci bir biçimde değişerek, sosyalist raya oturması anlamına geldi. O, tarım sektörünün modernleşmesi ve ileri tarım teknikleri doğrultusunda ilerleyebilmesinin, toplumsal tabanını yaratarak, işgücü verimliliğinin artmasını mümkün kıldı ve sosyalist inşanın diğeri alanlarının ihtiyacı olan işgücünün önemli bir bölümünü tarımdan kurtardı. Tüm bunların tarihsel etkileri oldu.

O yıllardaki durumu anlamak için, sanayileşme sürecinde oluşmaya başlayan, kolektifleşme sırasında yeni bir ivme kazanan, idari-buyruk sistemini, ülkenin tüm toplumsal, siyasi yaşamında bıkkınlık yaratmış olduğı akılda tutulmalıdır. Bu ekonomide yerleştikten sonra, üstyapıda yaygınlaşarak, sosyalizmin var olan demokratik olanağının gelişimini sınırlamış ve sosyalist demokrasinin gelişimini frenlemiştir.

Fakat şimdiye kadar söylenenler, o dönemin ne kadar karmaşık olduğunu gösteren tam bir resim vermiyor.

Ne olmuştu? Parti için son derece ciddi olan ideolojik-siyasi sınavlar dönemi gerçekten bitmişti. Milyon-

larca insan, sosyalist dönüşümleri gerçekleştirecek çalışmaya hevesle katılmıştı. İlk başarılar görünmeye başlamıştı.

Ancak, sömürücü sınıfların düşmanca direnişiyle mücadelenin, yöntemi belirlediği dönemin yöntemleri, mekanik olarak, koşulların temelli bir biçimde değiştiği, barışçı sosyalist inşa dönemine aktarılmıştır. Ülkede, hoşgörüsüzlük, düşmanlık ve şüphecilik atmosferi yaratıldı.

Zaman geçtikçe, bu siyasi pratiğin boyutları daha da arttı ve sosyalist inşa sürecinde, sınıf mücadelesinin keskinleşmesine ilişkin yanlış bir «teori» ile desteklendi.

Bütün bunların, ülkenin toplumsal-siyasi gelişimi üstünde uğursuz bir etkisi ve korkunç sonuçları oldu.

Çok açık olarak, Sovyet toplumunda, gerekli bir düzeyde demokratikleşmenin yokluğu, kişiye tapınmayı, hukukun ihlalini ve 1930'ların sebepsiz yere uygulanan baskıcı önlemlerini mümkün kıldı.

Ben olanları açıkça ortaya koyuyorum; onlar, iktidarın kötüye kullanılmasından kaynaklanan gerçek suçlardı. Partinin içinde ve dışındaki binlerce kişi toptancı baskı önlemlerine maruz kaldılar. İşte bu, yoldaşlar, acı bir gerçektir.

Sosyalizm davasına ve partinin otoritesine ciddi bir biçimde zarar verilmiştir. Ve bunu açıkça söylemeliyiz. Bu, Lenin'in sosyalizm idealini bir kez daha ve son olarak ortaya koyabilmek için gereklidir.

Şimdi, tarihimizde, Stalin'in rolüne ilişkin pek çok tartışma var. Onunki son derece çelişkili bir kişilikti. Tarihsel gerçeğe sadık kalmak için onun hem sosyalizm için mücadeleye, onun kazanımlarının savunulmasına tartışmasız katkılarını hem de büyük siyasi hatalarını, onun ve çevresindekiler tarafından, halkımıza çok pa-

haliya malolan ve toplum yaşamımızda, ciddi sonuçları olan, işlenen suçları görmeliyiz.

Bazen, Stalin'in işlenen pek çok kanunsuzluğu bilmediğinin söylendiği oldu. Elimizdeki belgeler bunun böyle olmadığını gösteriyor. Partinin ve halkın gözünde, Stalin'in ve hemen yakın çevresinin, toptancı baskıcı önlemler ve kanun dışı eylemler bakımından, sorumluluğu çok büyük ve bağışlanamaz. Bütün kuşaklar için bu bir derstir.

İdeolojik muhaliflerimizin belirttiklerinin tersine, Stalin yüceltmesi kesinlikle kaçınılmaz değildi. O, sosyalizmin tabiatına yabancıydı ve onun temel ilkelerinden bir sapmayı temsil eder, dolayısıyla haklı gösterilemez.

20. ve 22. kongrelerinde, arti, Stalin putlaştırmasının kendisini ve sonuçlarını şiddetle mahkûm etti. Şimdi, pek çok parti önderine ve devlet adamına, pek çok komüniste ve partisiz insana, iktisadi konulardaki yetkililere ve askeri kişilere, bilim adamlarına ve kültürel kişiliklere karşı yönetilen siyasi suçlamaların ve baskıcı önlemlerin, kasti tahrifatların sonucu olduğunu biliyoruz.

Birçok suçlama, daha sonra, özellikle 20. Parti Kongresi sonrasında, geri alınmıştır. Binlerce masum kurban tamamıyla aklanmıştır.

Fakat adaletin yeniden sağlanması sürecinde sonuna kadar gidilmemiş ve gerçekte bu, 1960'ların ortalarında, bırakılmıştır. Şimdi, Merkez Komite'nin Ekim 1987 Plenum Oturumu'ndaki kararına uygun olarak, bunu tekrar ele alıyoruz.

Merkez Komite Politbüro'su, bu işlere ilişkin yeni olgu ve belgelerle, daha önce bilinenleri kapsamlı bir biçimde incelemek üzere bir komisyon kurdu. Komisyonun bulgularına dayanarak ilgili kararlar alınacaktır.

Bütün bunlar, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'

nin tarihiyle görevlendirilen, Merkez Komitesi'nin özel komisyonunun hazırlayacağı bilimsel incelemeye de yanı-
sıyacaktır. Bu, yapmamız gereken bir şeydir; çünkü
bugün bile, hâlâ tarihimizdeki acı veren işlere sırt çe-
virme, onları örtbas etme, özel hiçbir şeyin olmadığına
inanma girişimleri var.

Bunu kabul edemeyiz. Bu, tarihsel gerçeği görmez-
den gelmek ve yasadışı, keyfi eylemlerin masum kur-
banlarının anısına saygısızlık olurdu. Bunu kabul ede-
mememizin bir diğer nedeni, gerçekçi bir çözümleme-
nin, bugünün demokratikleşme, hukuksallık, açıklık,
bürokrasinin aşılması sorunlarının, kısacası, perestroy-
ka'nın ya da yeniden örgütlenmenin yaşamsal sorunla-
rının çözümüne yardımcı olacağıdır. Onun için burada
da çok açık, az öz ve tutarlı olmak zorundayız.

Son derece büyük başarılarımızla birlikte, geçmiş-
teki talihsizliklerin dürüstçe anlaşılması, onların tam
ve gerçek bir siyasi değerlendirilmesinin yapılması, ge-
lecek için, gerçek, yol gösterici manevi ilkeleri ortaya
koyacaktır.

Lenin'den sonra, 1920'lerin ve 1930'ların, genel bir
bilançosunu çıkarırken, çelişkiler ve karmaşıklıklarla
dolmuş çok zor fakat büyük ve destansı bir yolu katettiği-
mizi söyleyebiliriz.

Ne büyük yanlışlar, ne de sosyalizmin ilkelerinden
sapmalar, halkımızı ve ülkemizi, 1917'deki seçimiyle
girdiği yoldan ayırabilirdi.

Ekim Devrimi'nin verdiği ivme çok büyüktü! Kitle-
leri etkileyen sosyalizm düşünceleri çok güçlüydü! İn-
sanlar, kendilerini büyük bir çabanın içinde hissettiler
ve çalışmalarının meyvelerinden mutlu olmaya başla-
dılar. Onların, yurtseverliği yeni, sosyalist bir anlam
kazandı.

Ve bütün bunlar, 1941-1945'in Büyük Anayurt Sa-

vaşı'nın korkunç sınavlarında, güçlü bir biçimde ortaya çıktı.

Şimdi, Batı'da, savaşın arifesindeki koşullar hakkında çok konuşuluyor. Gerçekler, yarı-gerçeklerle karıştırılıyor. Bunlar, özellikle, 2. Dünya Savaşı'nın sonuçlarından -siyasi, sınırlar ve toplumsal bakımlardan- memnun olmayanlarca ve bu sonuçları ısrarla değiştirme planları içinde olanlarca, hararetli bir biçimde yapılıyor. Bunun için, onlar, tarihsel gerçeği başaşağı sunmaya, neden-sonuç ilişkileriyle, olayların kronolojisini tahrif etmeye meraklılar.

Bu bağlamda, Ribbentrop-Molotov saldırmazlık antlaşmasıyla, sözde yolu açılan 2. Dünya Savaşı'nın sorumluluğunu Sovyetler Birliği'ne yüklemek için her türlü yalana başvuruyorlar. Bu konu, biraz daha ayrıntılı konuşulmaya değer.

Gerçekte, hiç bir biçimde, 1 Eylül 1939'da, 2. Dünya Savaşı, trajik bir gerçek haline gelmedi. Japonya'nın Kuzeydoğu Çin'i (1931-1932'nin «Mançurya olayı») ele geçirmesi, İtalya'nın Habeşistan'a (1935'te) ve Arnavutluk'a (1939 ilkbaharında) saldırması, cumhuriyetçi İspanya'ya karşı Alman-İtalyan müdahalesi (1936-1939) ve Japonya'nın Kuzey ve daha sonra Orta Çin'e karşı silahlı saldırısı (1937 yazında) - bunlar, 2. Dünya Savaşı'nın ilk büyük yangınlarıydı.

O günlerde, Batı'nın hâlâ, bunun kendisini ilgilendirmedeği ya da saldırganlığın kurbanlarının savunmasını üstlenecek kadar ilgilendirmedeği görünümümüzde olması, başka bir konu. Sosyalizmden nefret, uzun-dönemli planlar ve sınıf ezoizmi, gerçek tehlikelerin ciddi bir biçimde değerlendirilmesini engelledi.

Hatta, dahası, faşizme ısrarla, anti-komünist haçlı seferinde, vurucu güç görevi öneriliyordu. Habeşistan ve Çin'den sonra Avusturya ve Çekoslovakya, «ta-

viz» fırınına atıldılar, kılıç, Polonya'nın, tüm Baltık ve Tuna devletlerinin üstüne sarktı ve Ukrayna'nın, «III. Reich»ın buğday tarlası ve hayvancılık çiftliği olması için açık propaganda yürütülüyordu.

Sonunda, saldırganlığın ana hamleleri Sovyetler Birliği'ne yöneltildi ve ülkemizi bölme planları savaştan çok önce başladığından, seçeneklerimizin ne kadar sınırlı olduğunu görmek zor değil.

Sovyetler Birliği'nin, Almanya ile saldırmazlık antlaşmasını imzalama kararının, çok iyi bir karar olmadığı söylenir. Kişinin, çetin gerçeklik tarafından değil de, zamandan bağımsız, soyut varsayımlarla yönlendirildiği durumlarda, böyle düşünülebilir.

Bu koşullarda dahi, konu, kabaca, Brest Barışı zamanındakiyle aynıydı. Ülkemiz bağımsız olacak mıydı, olmayacak mıydı, yeryüzünde, sosyalizm, olacak mıydı, olmayacak mıydı?

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği, kolektif güvenlik sistemi kurmak ve dünya çapında bir katliamı önlemek için çok büyük çabalar harcadı. Fakat Sovyet girişimlerine, soğukkanlılıkla sosyalizmi nasıl en iyi bir biçimde savaş ateşinin içine atmanın ve faşizmle kafa kafaya çatışmasının gerçekleşmesinin planlarını yapan, siyasi önderler ve siyaset adamları hiç yanıt vermediler.

Sosyalist kimliğimiz nedeniyle zaten toplum dışı olarak kabul edilen bizler, emperyalist bakış açısından, hiçbir koşulda haklı olamazdık. Daha önce belirttiğim gibi, Batılı yönetici çevreler, kendi günahlarını ortadan kaldırma çabasıyla, halkı, Polonya'ya Nazi saldırısı dolayısıyla başlayan 2. Dünya Savaşı'nı, 23 Ağustos 1939 Sovyet-Alman saldırmazlık antlaşmasının ateşlediğine inandırmaya çalışıyorlar.

Sanki Britanya ve Fransa'nın tâ 1938'de, ABD'nin

açık suç ortaklığıyla Hitler ile imzaladıkları Münih Antlaşması yokmuş gibi; Almanlar'ın, Avusturya'yı işgali yokmuş gibi; İspanya Cumhuriyeti'nin çarmıha gerilmesi olmamış gibi; Çekoslovakya'nın ve K'laipeda'nın Nazi işgali yokmuş gibi, Londra ve Paris, 1938'de, Almanya ile saldırmazlık antlaşması imzalamamışlar gibi.

Bu arada, böyle bir antlaşma, savaş öncesi Polonya'sıyla da imzalanmıştı.

Gördüğünüz gibi, bütün bunlar, emperyalist siyasetin yapısına çok güzel oturuyor, geçmişte ve şimdi, durumun gerektirdiği biçimde diye, düşünülmüştür.

Belgelerden, Almanya'nın, Polonya'ya saldırı tarihinin («Eylül'den daha geç değil») 3 Nisan 1939 gibi erken bir tarihte, yani Sovyet-Alman antlaşmasından çok önce, saptandığı, biliniyor.

Londra, Paris ve Washington'da, Polonya kampanyasının en ince ayrıntılarına kadar hazırlıklarının gerçekte nasıl geliştiği, bilindiği gibi, Hitlerciler'i durdurabilecek yegâne engelin, Ağustos 1939'dan daha geç olmadan imzalanacak İngiliz-Fransız-Sovyet askeri ittifakının olduğu da, biliniyordu.

Bu planlar, ülkemizin yönetimince de bilindiği için, Britanya ve Fransa, kolektif önlemlerin gerekliliği konusunda ikna edilmeye çalışıldı. Aynı zamanda, o dönemin Polonya hükümetine, saldırganlığın önlenmesi için işbirliği yapması, ısrarla anlatıldı.

Fakat, Batılı güçlerin değişik planları vardı: SSCB'yi bir ittifak vaadiyle oyalayarak, bize teklif edilen saldırmazlık antlaşmasının imzalanmasını önlemek ve Hitler Almanya'sının, SSCB'ye karşı kaçınılmaz saldırısı için, daha iyi hazırlık yapma şansımızı elimizden almak.

Ağustos 1939'da, Sovyetler Birliği'nin iki cephede gerçek bir savaş tehditi ile karşı karşıya geldiğini de unutamayız; Batı'da Almanya ile, Doğu'da Khalkin-

Gol'deki pahalı bir çatışmayı başlatan Japonya ile.

Fakat yaşam ve ölüm, efsaneleri küçümseyerek, kendi gerçek yörüngelerine oturdular. Çağdaş tarihte, son derece gaddar ve karmaşık, yeni bir bölüm başlıyordu. Bununla birlikte, o aşamada, kendisine ve karşısındakine tek bir seçim hakkı tanıyan -zafer ya da yok olma- düşmanla çatışmayı önleyebildik.

Hedef olduğumuz saldırganlık, sosyalist sistemin dayanıklılığı, çokuluslu Sovyet devletinin gücü, Sovyet erkek ve kadınlarının yurtseverlik ruhu bakımlarından acımasız bir sınavdı. Bu sınava, ateşle ve kılıçla dayandık, yoldaşlar!

Buna dayandık çünkü halkımız için bu savaş Büyük Anayurt Savaşı haline geldi, Alman faşizmi gibi bir düşmanla mücadelede, sonuç, yaşam ya da ölüm, özgür olmak ya da esir düşmektir.

Buna dayandık çünkü bu bütün halkın savaşı haline geldi. Genç, ihtiyar, erkek, kadın, büyük ülkemizin tüm ulusları ve halkları, herkes, ülkenin savunmasına koştu. Ekim Devrimi'nden doğan ve sosyalist sistemde yetişen kuşak da benzer bir biçimde, ilk savaşlarına girdi.

Savaş alanında partizanlar, benzersiz bir sebatkârlık ve yiğitlikle, ve yeraltı direnişi, düşman hatlarının gerisinde, neredeyse, yorulmaksızın, 24 saat süren, cesur bir mücadele yürüttüler... İşte, bizim için savaş buydu.

Sovyet erkekleri ve kadınları, ülkelerini, sosyalist sistemi ve Ekim Devrimi'nin düşüncelerini ve amacını korumak için çarpıştılar ve çalıştılar.

Bu felaket, ortak evimize geldiğinde; Sovyet halkı, ne ilk aksilik ve yenilgi darbeleri altında, ne de milyonlarca ölümün, işkencenin ve eziyetin yükü altında, çekinmedi, duraksamadı.

Savaşın ilk gününde itibaren onların gelecek zaferi, zımnî inançları vardı. Asker kaputları ve işçi turları içinde, insan dayanıklılığının sınırlarında ve ötesinde, hasretle beklenen günü çabuklaştırmak için, ne mümkünse yaptılar.

Ve savaşın 1418. günü, zafer geldiğinde, tüm kur-tarılan dünya, bir rahatlama soluğu koyuvererek mu-zaffer, kahraman, çalışkan Sovyet halkına ve her kilo-metrenin, pek çok yaşama ve sonsuz kan ve çabaya mal olduğu, binlerce kilometre çarpışarak yolunu açan, onun kahraman ordusuna, şükranlarını sundu.

Büyük Anayurt Savaşı, halkın bağrından çıkan seç-kin askeri önderlerin yeteneklerini bütünüyle ortaya çıkardı -Georgi Zhukov, Konstantin Rokossovski, Alex-ander Vasilevski, İvan Konev ve diğer seçkin mare-şaller, generaller ve subaylar- onlar, cepheleri, ordula-rı, kolorduları, tümenleri, alayları, bölükleri ve takım-ları kumanda ettiler.

Zaferin kazanılmasında bir öge de Joseph Stalin'ın savaş yıllarında gösterdiği, müthiş siyasi irade, karar-lılık, dayanıklılık ve halkı örgütleme ve disiplin altına alma, yeteneği idi.

Fakat, savaşın asıl yükünü, halkın kendi kanından, canından olan büyük emekçi, yiğit, ülkesine sadık, sıra-dan Sovyet askeri taşıdı. Her şeref ve ebedi şöhet ona ait!

Bugün, Büyük Anayurt Savaşı'nın milyonlarca kı-demli askeri de saflarımızda ve devrimci perestroyka' mızda, toplumun yenileşmesinde, canlı bir biçimde rol alıyorlar. Onların evlatları olarak, şükranlarımızı su-nuyoruz.

Savaş alanında ve iş başındaki tüm çabalarımızın arkasında, bizi harekete geçiren manevî güç Leninist Parti'mizdi. Cephede, siperlerde, komünistler, ayağa

kalkıp, saldırıya ilk geçenlerdi, onlar, diğerlerini etkilemede örnek oldular; cephe gerisinde, siperleri, tarlaları ve hayvan çiftliklerini en son terkeden onlardı.

Sovyet erkekleri ve kadınları, daha önce hiç olmadığı kadar, Komünist Parti'nin kendi partileri olduğunu hissettiler ve komünistler, pratikte, savaş ateşleri yükselirken ve yaşam ya da ölüm söz konusuyken, halkın öncü kolunun ne demek olduğunu, gösterdiler.

Büyük Anayurt Savaşı yıllarının, parti tarihinin en şerefli ve yiğit sayfaları arasında olduğu, o sayfalara, milyonlarca komünistin cesaretinin, yiğitliğinin, çok büyük sadakatının ve kendini adamasının, yazıldığı, çok rahatlıkla söylenebilir.

Savaş, Sovyet halkına, parti, sosyalizm ve Ekim Devrimi'nin birbirinden ayrılamaz olduğunu ve dünyada hiçbir şeyin bu birliği sarsamayacağını gösterdi.

Sosyalizm, sadece sıkı durarak, zafer kazanmadı. En korkunç ve yıkıcı savaşlardan manevi ve siyasi olarak daha güçlü ve dünya-çapında otoritesini ve etkisini artırarak, çıktı.

Savaş sona erdiğinde, kötü niyetliler, ülkemizde iktisadi bir çöküşün olacağını ve uzun bir süre, dünya politikasından silineceğini öne sürdüler; savaş sonrasıyla başedebilmemizin, yarım yüzyıl, hatta daha fazla bir süre, alacağını tahmin ettiler.

Fakat son derece kısa bir sürede, Sovyet halkı, savaşın yerle bir ettiği kentleri ve köyleri yeniden kurdu, fabrikaların ve değirmenlerin yıkıntılarından, kolektif ve devlet çiftliklerini, okulları, yüksekokulları ve kültürel kurumları, ortaya çıkardı.

Ve bir kez daha, bu, sosyalist devletin büyük gücünün bir göstergesi oldu: Ekim Devrimi'nin yurdunun yüksek çıkarlarının kavranmasıyla yönlendirilen partinin iradesi; ülkenin sanayi gücünün ve savaş yıkın-

tılarının onarımının barışçı dönüşümünün ana yükünü omuzlayan işçilerin proleter dirayeti ve azmi; ve harap ülkeyi besleyebilmek için her şeylerini veren çiftçilerin fedakârlığı, sabrı ve yurtseverliği.

O, aynı zamanda savaştan özellikle zarar görenlere, anayurdumuzun, savaşta, acımasızca, silindir geçmişcesine dümdüz edilen bölgelerinin kalkınması için yardım elini uzatan halkların dostluğunun, karşılıklı yardımlaşmasının, kardeş gibi birlikte çalışmaya yatkınlığının bir göstergesiydi.

O zor savaş sonrası yıllarda, her günkü çalışmanın kahramanlığı, başarılarımızın, iktisadi, bilimsel ve teknik ilerlemenin, atom enerjisinden yararlanılmasının, ilk uzay aracının fırlatılmasının, halkın iktisadi ve kültürel düzeyinin yükselmesinin, kaynağı idi.

Fakat, bu aynı süre içinde -sosyalizm adına, halkın yeni yiğitlikler gösterdiği zamanda- toplumumuzun geldiği yer ile yönetimin eski yöntemleri arasındaki çelişki, kendini giderek daha çok hissettiriyordu.

İktidarı kötüye kullanma, sosyalist hukuksallığın ihlalleri sürdü. «Leningrad davası» ve «doktorların davası» uyduruldu. Ve sadece onlar değil... Kısaca, insanlara karşı gerçek bir saygı eksikliği vardı.

İnsanlar, fedakârca, çalışıyor, okuyor, yeni bilgiler peşinde koşuyor, zorlukları ve kısıtlıkları kabul ediyordu, ancak, toplumda tehlike işaretinin ve umudun arttığını da hissediyordu. Ve bütün bunlar, Stalin'in ölümünden hemen sonra, kamu vicdanını sardı.

1950'lerin ortasında, özellikle Komünist Parti 20. Kongresi'nden sonra, bir değişme rüzgârı ülkede esti, halkın maneviyatı yükseldi, yüreklendiler, daha açık ve atılgan oldular. Nikita Kruşçev'in önderliğinde, parti ve onun yönetiminin, kişi yüceltilmesi ve sonuçlarını eleştirmesi ve sosyalist hukuku yeniden kurması; az ce-

saret işi değildi.

İç ve dış siyasetteki eski klişeler yıkılmaya başladı. 1930'larda ve 1940'larda kurulan emirli-bürokratik idari yöntemlerin kaldırılması, sosyalizmin daha dinamik hale getirilmesi, insancıl ideallerin ve değerlerin vurgulanması, teoride ve pratikte Leninizm'in yaratıcı ruhunun canlandırılması, girişimlerinde bulunuldu.

İktisadi kalkınmada, öncelikleri değiştirme isteği, yapılan işin sonuçlarının kişiyi ilgilendirmesi için teşvik tedbirlerinin ortaya çıkarılması, Eylül 1953 ve Temmuz 1955 Parti Merkez Komitesi Plenum Oturumları kararlarının temel ilkesi oldu.

Tarıma, konut yapımına, hafif sanayiye, tüketim alanına ve insan gereksinimlerini karşılamaya ilişkin her şeye daha çok dikkat edilmeye başlandı.

Kısaca, Sovyet toplumunda ve uluslararası ilişkilerde, daha iyiye doğru değişiklikler oldu. Bununla birlikte, az sayıda olmayan öznel yanlışlıklar da yapıldı ve bunlar, sosyalizmin yeni bir aşamaya doğru ilerleyişini engellediler; dahası, ilerici teşviklerin gözden düşmesine de, etkileri büyük oldu.

Temel olarak, iç ve dış politikanın ve parti gelişiminin yeni sorunları, sık sık, iradi yöntemlerle ve eski siyasi ve iktisadi mekanizmanın yardımıyla çözülmüyordu.

Fakat, o dönemde girilen reformların başarısızlığı, büyük ölçüde, onların, yaygın bir demokratikleşme sürecinin gelişimince desteklenmemesinden kaynaklanıyordu.

Ekim 1964 Parti Merkez Komitesi'nin Plenum Oturumu'nda partinin ve ülkenin önderliğinde bir değişiklik oldu ve iradi eğilimlerin önlenmesi, iç ve dış politikadaki çarpıklıkların giderilmesi kararları alındı. Parti, siyasette belirli bir istikrarı sağlamaya ve ona ger-

çekci özellikler kazandırarak, bütünselliğe ulaşmaya, çalıştı.

Mart ve Eylül 1965 Parti Merkez Komitesi, Plenum Oturumları'nda, iktisadi işletmecilikde yeni yaklaşımlar belirlendi. Bir iktisadi reform ve yeni alanları kalındırmak, üretim güçlerini geliştirmek için büyük programlar hazırlandı ve uygulamaya koyuldu.

İlk birkaç yıl içinde, bu, ülkedeki durumu daha iyiye doğru değiştirdi. İktisadi ve bilimsel imkânlar artıyordu; savunma yeteneği güçlendirildi; yaşam düzeyi yükseliyordu. Birçok dış politika hamlesi, devletimizin, uluslararası prestijini artırdı. ABD ile stratejik eşitlik sağlandı.

Ülke, gelişimini daha da hızlandırmak için, geniş kaynaklara sahipti. Fakat bu kaynaklardan yararlanabilmek ve onları kullanabilmek için, toplumda, esaslı, yeni değişiklikler ve tabii buna karşı gelen siyasi irade, gerekliydi. Her ikisinden de az vardı. Ve hatta, kararlaştırılanların çoğu, kâğıt üstünde, boşlukta kaldı. Kalkınma hızımız önemli ölçüde geriledi.

Parti Merkez Komite'sinin Nisan 1985 Plenum Oturumu'nda ve 27. Kongre'de, parti, ortaya çıkan durumun nedenlerini açıkça belirledi, kalkınmamızı geriletten mekanizmayı açıkladı ve köklü bir değerlendirme ortaya koydu.

Leonid Brejnev'in yaşamının ve eylemlerinin son yıllarında, yeni gerçekliklere cevap vermeyen geleneksel formüllere ve şemalara başvurma alışkanlığının, daha çok ilerlemenin yollarının aranmasını, engellediği belirtildi. Vaat edilenle yapılan iş arasındaki fark genişledi.

Ekonomideki olumsuz süreçler hız kazanıyordu ve gerçekten bunlar bir kriz öncesi, durumu yarattılar. Toplumsal, ruhsal ve manevi alanlarda pekçok sapma

ortaya çıktı ve bunlar sosyalist adalet ilkelerini çarpıyor ve bozuyor, halkın bunlara inancını sarsıyorlardı ve çeşitli biçimlerde toplumsal yabancılaşmaya ve ahlâksızlığa yol açıyorlardı. Sosyalizmin yüce ilkeleriyle, yaşamın günlük gerçeklikleri arasındaki büyüyen aykırılık, katlanılamaz hale geliyordu.

Partideki ve toplumdaki sağlıklı güçlerin hepsi, olumsuz olgunun önlenmesinin, olayların gidişatını tersine çevirmenin, ülkenin toplumsal-iktisadi kalkınmasının hızlanmasını sağlamanın ve ahlâki temizliğin, sosyalizmin yeniden canlandırılmasının, acil gerekliliğinin giderek daha çok farkına varıyorlardı.

Bu son derece şiddetli toplumsal gereksinimi karşılamak amacıyla Merkez Komite'nin Nisan 1985 Plenum Oturumu'nda, ülkenin toplumsal-iktisadi kalkınmasının hızlandırılması kavramı ve stratejisi ve sosyalizmin yeniden canlandırılmasının yolu, ortaya kondu. Bunlar, 27. Parti Kongresi'nde ve daha sonraki Merkez Komite, Plenum Oturumları'nın kararlarında, daha ayrıntılı teorik ve siyasi formülasyonlara kavuşturuldu ve sosyalist toplum yaşamının tüm alanlarının devrimci yeniden örgütlenmesinin genel politikasında, en son biçimini aldı.

Perestroyka düşüncesi, yetmiş yıllık tarihimize ve Sovyetler Birliği'nde, temel olarak, yaratılan yeni toplumsal yapının sağlam temellerine dayanıyor; sürekliliği ve yeniliği, Bolşeviklik'in tarihsel tecrübesini ve çağdaş sosyalizmi, birleştiriyor.

Devrimin öncülerinin ve sosyalizmin amaçlarını sürdürmek ve ileriye götürmek bize bağlıdır. Ve biz bunu mutlaka, çalışmamızla, Ekim yolunu bizim için açan kuşağın tecrübesinden, yaratıcı bir biçimde yararlanarak, başaracağız!

Yoldaşlar, devrimci bir yol izliyoruz ve bu yol za-

yıflar ve korkaklar için değildir; bu yol gl ve cesurlar içindir. Ve bunlar Sovyet halkının her zamanki en byk toplumsal dönüşüm yıllarında, sıkıntılı savaş yıllarında, barışçı inşa çalışmaları yıllarında- özel-likleridir.

Tarihlerini ve kaderlerini biçimlendiren halkın kendisidir bu, hiçbir zaman kolay değil, fakat insan yaşamının kendisi gibi, eşsiz ve paha biçilmezdir. Ve bu, sosyalizmin tarihi, Büyük Devrim'in davasının sürdürülmesi söz konusu olduğunda, yüz kezden fazla doğrudur.

İşçi sınıfı, geçmişte ve günümüzde, halkı birleştirci güçtür ve onun öncüsüdür. O devrimci hareketin şafağında bile, Lenin'in buyruklarını izledi: «Bir dakika bile, sosyalizm düşüncesini bırakmadan, onun gerçekleşmesi için çalışmaya, onun glerini hazırlamaya ve sosyalizme ulaşmak için örgütlemeye ara vermeden, özgürlük için savaşın» (Cilt. 8; s. 504).

Büyük Ekim Devrimi'ni gerçekleştiren, sosyalizmi kuran, onun kazanımlarını, düşmanla korkunç çatışmalarda koruyan, tüm çalışan halkla ittifak içindeki, işçi sınıfıydı. O, dayandı, acı çekti ve her şeye göğüs gerdi.

Bugün de, o, sosyalizmin ve devrimci perestroyka'nın geliştirilmesinin öncüsüdür. şan ve büyük şeref ona ait!

Leninist Parti'miz, işçi sınıfının militan ve etkin öncüsü olarak doğdu ve gelişti. Sosyalizmin idealleri için mücadelede, yaşamın derin ve insancıl kavrayışı içinde, kendine büyük güveni, sıklığı, disiplini ve sağlamlığı, işçi sınıfından kazandı.

şimdi de, bütün halkın partisi olduktan sonra, o militan ve yapıcı sınıfın, en güzel özelliklerini korudu. Bugün ve sosyalizmin tarihinin bütün aşamalarında.

Tarihimizin kesin ve temel olarak gösterdiği, bütün bu yetmiş yıl boyunca, halkımızın, sosyalizm adına, da-

ha iyi ve daha adil bir yaşam için, partinin önderliğinde yaşadığı ve çalıştığıdır. Bu, yaratıcı ve yapıcı halkımızın kaderidir.

II. GELİŞEN SOSYALİZM VE PERESTROYKA

Yoldaşlar, perestroyka'nın gerekliliği sonucuna, gecikmeye tahammülü olmayan, acil ihtiyaçlar nedeniyle vardık. Fakat sorunlarımızı daha derinliğine inceledikçe ve bunların anlamını deştikçe, perestroyka'nın aynı zamanda, daha geniş bir toplumsal-siyasal ve tarihsel içeriğinin olduğu, daha açıkça, ortaya çıktı.

Perestroyka, yalnızca daha önceki dönemin durgunluğu ve muhafazakârlığının yok edilmesi ve işlenen hataların düzeltilmesi anlamını taşıyor, fakat aynı zamanda, toplumsal örgütlenme ve çalışma yöntemlerimizde, tarihsel olarak sınırlı ve çağdışı öğelerin üstesinden gelinmesi, anlamını taşıyor.

O, sosyalizme, bilimsel ve teknik devrimin ve Sovyet toplumunun entelektüel gelişimine karşı gelen, en çağdaş biçimlerin kazandırılması, anlamına geliyor.

Bu, toplumun devrimci yenileşmesinin kendi mantığı ve aşamaları olan oldukça uzun bir süreçtir.

Lenin, sosyalizmin tarihsel misyonunu, pek çok yıl çaba harcayarak komünizme geçişi hazırlamak olarak gördü (Cilt. 33; s. 58). Devrimin önderi, Marks ve Engels'in şu yeteneğinden takdirle bahsetti: «geçiş biçimlerini, her özel durumun somut tarihsel özelliklerine göre, verili bir geçiş biçiminde, nereden ve nereye doğru gittiğini saptamak için, büyük bir dikkatle çözümlemeleri» (Cilt. 25; s. 446).

Kısaca, hocalarımız, sık sık, bizi, yeni bir toplumu

kurma yolunun, bir dizi uzun geçişlerden oluştuğu, konusunda uyarmışlardır.

Perestroyka'yı, toplumumuzun ileriye doğru hareketindeki belirli bir tarihsel aşama olarak ele almak için, her türlü nedenimiz var. Ve Lenin'in «nereden ve nereye» geçiyoruz, sorusuna cevap olarak, sosyalizme yeni bir nitelik ya da dedikleri gibi, yeniden güç kazandırmamız için, toplum yaşamının, hem maddi hem manevi, tüm alanlarının çok köklü bir biçimde yenileştirilmesinin ve mümkün olduğu kadar, sistemimizin, insancıl özelliğinin geliştirilmesinin gerektiği, açıkça söylenmelidir.

Perestroyka'nın amacı, çalışan insana, onun ideallerine ve çıkarlarına, ekonomide, toplumsal ve siyasal ilişkilerde ve kültürde, insancıl değerlere, tartışılmaz bir öncelik tanıyan, Lenin'in sosyalizm anlayışının, teorik ve pratik olarak, yeniden, tam bir biçimde, yerleştirilmesidir.

Başarmayı umduğumuz devrimci arınma ve yenilenme, bireye, insan faktörüne önem vererek, sosyalizmin, muazzam toplumsal imkânlarının kullanılmasını gerektiriyor.

Perestroyka'nın sonucu olarak, insana hizmet eden ve onu yükselten, gerçek bir insancıl sistem olarak sosyalizmin imkânları, tam olarak kullanılabilir ve kullanılmalıdır.

Bu toplum, insanlar için, onların yaratıcı çalışmalarının serpilmesi, refahı, sağlığı, fiziksel ve manevi gelişmesi içindir; insanın tam olarak, egemen olduğunu hissettiği ve gerçekten de öyle olduğu, bir toplumdur.

Toplumun gelişiminin iki ana sorunu, perestoryka'nın kaderini belirler. Bunlar, bütün toplumsal yaşamın demokratikleşmesi ve köktenci bir iktisadi reformdur.

Ekim Devrimi'nin başladığını sürdüren perestroy-

ka, önüne, sosyalist demokrasinin daha derinleştirilmesi ve geliştirilmesi hedefini koymuştur.

Perestroyka'nın özü, toplumun demokratikleştirilmesidir ve bunun gelişmesi perestroyka'nın başarısının kendisine ve -abartmaksızın denebilir ki- genel olarak sosyalizmin geleceğine bağlıdır.

Bu, herhangi bir geriye doğru hareketi ihtimal dışı bırakarak, hem siyasi, hem iktisadi değişimlerin en kesin garantisidir.

Ülkede bugün gerçekleşen değişiklikler, muhtemelen, Ekim Devrimi'nden beri, sosyalist demokrasiyi gerçekleştirmek için atılan en büyük adımı oluşturuyor.

İktisadi ve siyasi sistemimizi yeniden örgütlerken, her şeyden önce, görevimiz, bütün halkın devlet ve toplum işleri kararlarına gerçekten katılması için, güvenilir ve esnek bir işleyiş yaratmaktır.

İkincisi, insanlara, pratikte, derinleşen demokrasi koşullarında, yaşaması öğretilmeli, insan hakları geliştirilmeli ve sağlamlaştırılmalı, kitlelerin çağdaş siyasi kültürü iyileştirilmelidir. Diğer bir deyişle, demokrasi, öğretilmeli ve öğrenilmelidir.

Devrimimizin 70. yılını kutlarken ve geleceğe bakarken, toplumun demokratikleşme sürecinin nasıl geliştiğine ve önündeki engellere daha yakından bakmalıyız.

Bu alanda, zorluklar ve çelişkiler hayli büyük ve zaman zaman beklenmedik bir biçimde ortaya çıkıyor; yani ve gelişkin ile eski ve çağdışı arasındaki çelişkinin önlenmesi mümkün değil. Kesin bir belirsizlik ve tereddüt var.

Ekim Devrimi'ni izleyen ilk günlerde, Lenin, işçilerin ve köylülerin hâlâ «ürkek» olduğunu, yeterince kararlı olmadığını, yönetimin tüm manivelalarını kendilerinin devralması gerektiği düşüncesine, henüz alışmadıklarını, söylemişti. «Fakat Ekim 1917 Devrimi, güç-

l , dayanıklı ve yenilmez» diye yazmıştı, «       o, bu nitelikleri uyandırdı, eski engelleri kırdı, k  hne ayakba  larını ortadan kaldırdı ve çalışan halkı, yeni bir yaşamın ba  msızca yaratılması yoluna soktu» (Cilt. 26, s. 409-10).

Bugün de, insanlara, yeni duruma uymanın, demokratik yöntemlerle yaşama ve bütün sorunları çözme imkânı ve gerekliliğinin, ne kadar zor geldiğini, görüyoruz. Pek çoğu hâlâ « rkek», kararsız davranıyor, sorumluluktan korkuyor ve hâlâ  a dışı ilke ve bilgilerin etkisi altında.

Görev, insanlarda, herhangi bir boyuttaki üretim ve toplumsal işlere yaklaşımlarında, özgürlük ve sorumluluk hazzını yeşertmek; özyönetimi, halkın kendisinin ve kendi çıkarları doğrultusunda uyguladığı, halkın yönetimi olarak geliştirmektedir.

 zy netimin gelişmesi, özellikle, Sovyetler'ce yürütülecektir. Partinin planlarına göre, onlar «yetkili ve karar-veren kurumlar» görevini, tamamiyle yerine getirmelidirler. Son zamanlarda, Sovyetler'in gücü ve kaynakları, her g zeyde, önemli ölçüde artırılmıştır.

Bu süreç daha da ileriye doğru sürecektir ve bu, Sovyetler'in g   kazanacağı ve Sovyet demokrasisinin yaygınlaşaca ı, anlamına gelir.

Seçim sistemini iyileştirmeye başladık. Bu yıl Hazi-ran'da yapılan seçimler, bizi, yeni yaklaşımın doğru ve verimli olduğuna inandırdı.

Seçimler, halkın artan siyasi etkinliğini, Sovyetler'e gerçekten en iyi temsilcilerini seçtirme arzularını gösterdi; ger i bu sefer de, biçimcilik ve aşırı düzenleme örnekleri vardı.

Perestroyka ve demokrasinin gelişmesi, sendikaların, Kom n st Gençlik Birliği'nin ve son yıllarda kurulan SSCB Savaş ve İşçi K demlileri  rg t , kadın konseyle-

ri, Sovyet Kùltürel Fonu, Lenin Çocuklar Fonu gibi örgütler de dahil, diğér toplumsal örgütlerin, tüm enerjilerinden, imkânlarından ve güçlerinden yararlanılmasını mümkün kılacaktır.

Onların günlük etkinliklerinin, son derece önemli sorunların çözümùyle ilgili olması ve halkın geniş kesimlerinin çıkarlarını yansıtması, önemlidir.

Yeni ve cesaret verici pek çok şey, iş kolektiflerinde ve semt düzeyindeki çalışmalarda, ortaya çıktı. Tüm acil sorunları derhal ve kırtasiyecilik olmaksızın, ele almak için, yararlı girişimlere geniş imkânlar açılıyor.

Ülkede gelişmiş olan yeni süreçler, aynı zamanda, genel, siyasal ve hukuk kùltürü sorunlarına ilişkin yeni yeni yaklaşımları ve diyebilirim ki, sosyalist demokrasinin doğru bir biçimde kullanılmasını gerekli kılıyor. Bürokrasi, iktidarın kötüye kullanılması, tapınmanın önemsenmesi, savurganlık ve sorumsuzluk gibi hatalardan, büyük ölçüde, bu alandaki eksiklikler sorumludur.

Sosyalist demokrasinin doğru uygulanmasında, emir ya da «baskı» yöntemlerine, örgütsel bulanıklığa ve iş yapma yerine boş konuşmaların ikamesine, yer yoktur. Bütün bunlar sosyalizme yabancıdır.

Hiç kuşkusuz, demokrasi genişledikçe ve derinleştikçe, sosyalist yasallığa ve hukukun üstünlüğüne daha çok dikkat edilecek ve daha çok örgütlenme ve bilinçli bir disipline gereksinimimiz olacak.

Demokrasi, siyasal alana, hapsedilmemeli; insan ilişkilerinin tüm alanlarına yayılmalı. Sosyalizm, insanların düşüncelerinin, ilişkilerinin ve etkinliklerinin çeşitliliğinin arttığı bir toplumdur, önermesinden hareket ediyoruz.

Her kişinin kendi toplumsal tecrübesi, kendi bilgi düzeyi ve eğitimi, neler olduğuna ilişkin, kendi özel algılayışı vardır. Dolayısıyla, ortaya çıkan çok büyük bir

görüşler, inançlar ve değerlendirmeler yelpazesinin, dikkatle hesaba katılması ve karşılaştırılması gerekiyor.

Biz, kamuoyunun çeşitliliğinden, manevi yaşamın zenginliğinden, yanayız. Toplumsal gelişmenin zor sorunlarını, açıkça ortaya atmaktan, çözmekten, eleştirmekten ve tartışmaktan, korkmamalıyız. Böylesi koşullarda, gerçek bulunur ve doğru kararlar biçimlenir.

Sosyalist demokrasi, bütünüyle, sosyalizme, çalışan insanların çıkarlarına, hizmet etmelidir.

Yoldaşlar, tüm yönlerle ve ileriye doğru, hızlandırılan hareketin sağlam bir temeli yalnızca, ekonomideki köklü değişikliklere dayanılarak, yaratılabilir. Dahası, perestroyka'nın kendisi, ancak ulusal ekonomide derin yankılar yarattığında, tam hızını kazanabilir. Bu da iktisadi mekanizmada, iktisadi işletmecilik sisteminin tümünde, köklü değişiklikleri kapsıyor.

Ülkede başlayan köklü iktisadi reformun amacı, gelecek iki, üç yıl içinde, işletmecilikteki aşırı merkezi buyruk sisteminden, başlıca, iktisadi yöntemlere ve merkeziyetçilik ile özyönetimin en iyi bir biçimde birleştirilmesine dayanan, demokratik sisteme geçişi, garantiye almaktır.

Bu, işletmelerin ve birliklerin özerkliğinin hızla artırılmasını, onların, kârlılık ve kendi mali kaynaklarını yaratma ilkelerine geçmelerini, çalışma kolektiflerinin bütün gerekli yetkilerle donanmış olarak yatırım yapmalarını, öngörüyor.

İktisadi reform, artık sadece planlar ve niyetler değildir, soyut teorik çalışmalar hiç değildir. O, yaşamın bir parçası haline geliyor.

Bugün, sanayi, inşaat, ulaşım ve tarımdaki, önemli sayıda işletme ve birlik, kendi kendine yeterlilik ve kaynak sağlama ilkelerine göre çalışıyor.

Gölecek yıldan başlayarak, sanayi üretimimizin yüzde 60'ını sağlayan işletmeler, bu esasa göre çalışacak. Devlet İşletmesi üstüne Yasa, yürürlüğe girecek.

Bütün bunların şimdiden, pratik iktisadi faaliyetler üstünde etkisi oluyor. Çalışma kolektiflerinde, mali ve iktisadi işlere karşı, dikkati çeken, bir ilgi artışı var. Onlar, gerçekten, girdileri, çıktıları hesaba katmaya, büyük, küçük şeylerde tasarrufta bulunmaya, sorunlarla uğraşmanın en etkili yollarını bulmaya başlıyorlar.

Bugün, bir kez daha kesinlikle şunu söylemeliyiz: Parti, benimsenen iktisadi reform ilkelerinden ayrılmayı hoşgörmeyecektir. Planlanan bütün değişiklik, tam olarak uygulanmalıdır ve uygulanacaktır.

İktisadi reform ve perestroyka, genel olarak, insanı, güçlü bir biçimde ön plana çıkarıyor. Toplumsal adalet, kişinin bireysel yeteneklerine daha çok dikkat etmemizi, diğerlerine örnek olan, daha iyi ve daha çok çalışanları, manevi ve maddi olarak ödüllendirmemizi, gerektiriyor.

Gerçek yetenekler ve renkli kişilikler, toplumun çok değerli varlıklarıdır; onlar kollanmalı, çalışmaları ve yaşamları için, bütün gerekli koşullar yaratılmalıdır.

Herkesin, itibarına, bilgisine, çalışmasına ve yeteneğine, her yerde, saygı gösterilmesini istiyoruz. Böylece, dürüst, çalışkan, yaratıcı kişi, işinin doğru dürüst takdir edileceği güvencesine kavuşacak ve her zaman doğruluğunu kanıtlayabilecek ve destek bulacak; öte yandan, serseri, paragöz, bürokrat, kaba ve görgüsüzler, terslenecek ve maskeleri düşürülecektir.

Ülkemizde gerçekleşen olumlu değişiklikler -bunlara kitle haberleşme araçlarında geniş yer veriliyor- halkın, sıcak desteğine sahip.

Bugün, özellikle, işe karşı bilinçsiz bir tavır, hoşgö-

rlmyor. Çağdaş bilgi ve makinelerle donanan insan, daha çok ürettiyor, işi, giderek artan bir biçimde, toplumsal üretimin diğer binlerce üyesine bağımlı duruma geliyor. Bu koşullarda, tek bir işçinin, mühendisin ya da bilim adamının ihmalinin bile, son derece ciddi sonuçları olabilir ve topluma büyük kayıplar yükleyebilir.

Entelektüel çalışmanın, bilim, teknoloji ve toplumun karşılıklı ilişkilerinin, bilim ve bilimsel teknik ilerlemenin, insancıl, manevi ve ahlâki yönlerinin giderek artan önemini, vurgulamak istiyorum.

Bilim ve teknolojideki gelişmelerin tümünün, insanın hizmetine sunulmasını istiyoruz, onların doğa-çevre dengesini altüst etmesini istemiyoruz. Çernobil nükleer enerji işletmesindeki kaza gibi trajik olaylardan acı dersler çıkarıyoruz. Bilimin, askeri amaçlar için kullanılmasına, son verilmesini savunuyoruz.

Günümüzde, mühendisler, bilim adamları, doktorlar, eğitimciler, yazarlar ve sanatçılar topluluğunun yeleri, toplumsal sorumluluk bilinçlerini, mesleki yetkinliklerini ve yaratıcı başarılarının değerini artırmalıdır.

Maddi teşvikleri doğru yerlerine oturturken ve kolektif biçimlere daha çok dikkat ederken, toplumsal-kültürel, manevi ya da psikolojik teşviklere, lâıyk olduklarından daha az değer vermemeliyiz.

Onlar, kolektivizm ve yoldaşlık ilişkilerinin güçlendirilmesi, sosyalist yaşam biçiminin normal gelişimi ve Sovyet değerlerinin, insanların düşüncelerinde ve eylemlerinde iyice kök salması bakımlarından, olağanüstü önemlidirler.

Yoldaşlar, ulusal sorunun, ülkemizde çözüldüğünü söylemek için her hakkımız var. Devrim, sadece yasal olarak değil fakat aynı zamanda, toplumsal-iktisadi açılardan da, uluslarımızın eşıtliğine yol açtı, bütün cumhuriyetlerimizin, bölgelerimizin ve halklarımızın, ikti-

sadi, toplumsal ve kültürel gelişimlerini eşitlemek için çok şeyler yaptı.

Ekim Devrimi'nin en büyük kazanımlarından biri, Sovyet halklarının dostluğudur. Bu gerçekten, dünya tarihinde emsalsizdir. Ve bizim için, Sovyet devletinin güçlü ve dayanıklılığının başlıca desteklerindendir.

Bugün, Leninist uluslar siyasetinin önemli başarılarını, saygıyla anıyoruz; ülkemizin halkları, büyük Rusya halkına, özverisinden, gerçek enternasyonalizminden, özgür ve eşit cumhuriyetlerin sosyalist birliğinin yaratılmasına, geliştirilmesine ve sağlamlaştırılmasına ve Sovyetler Birliği'ndeki tüm halkların, iktisadi, toplumsal ve kültürel ilerlemelerine, yaptığı son derere değerli katkılarından dolayı, derin saygılarını ve şükranlarını sunuyor.

Onun için yoldaşlar, büyük, ortak değerli varlığımızın, SSCB'deki halkların dostluğunun, kıymetini bilelim. Ve dolayısıyla, bütün toplumsal, iktisadi, kültürel ve yargısal kararların kaçınılmaz bir biçimde, doğrudan ve derhal, ulusal sorunla ilgili olduğu çokuluslu bir devlette yaşadığımızı, hiçbir zaman unutmayalım.

Lenin'in davranacağı gibi davranalım ve her ulusun, Sovyet halklarının her kişinin imkânlarını, azami ölçüde artıralım.

Ülkemizdeki ulusal ilişkiler, yaşamımızın çok önemli bir konusudur. Ulusal çıkarları ve halkın ulusal duygularını ilgilendiren her şeyde, son derece düşünceli ve anlayışlı olmalıyız; bütün ulusların halklarının ve milletlerin, çokuluslu toplumumuzun çeşitli görevlerini yerine getirirken, en etkin bir biçimde katılımlarını sağlamalıyız.

Yakın gelecekte, perestroyka'nın, demokratikleşmenin ve onun gelişimindeki yeni aşamanın, ülke yaşamına yeni neler getirdiğini göz önünde bulundurarak, bu

meselelerin daha derin bir çözümlemesini yapmayı ve tartışmayı planlıyoruz.

SSCB halklarının dostluğu ve işbirliği, bizim için kutsaldır. Bu geçmişte de böyleydi, gelecekte de böyle olacak. Bu, Leninizm'in ruhuna, Ekim Devrimi geleneklerine, ülkemizdeki bütün ulusların ve milliyetlerin yaşamsal çıkarlarına uygundur.

Yoldaşlar, Sovyet toplumunun, köktenci yeni bir niteliğe geçişi ve geleceğe doğru hamle yapması ancak, sosyalizmin entelektüel cephesini de içeren -bilim ve eğitim, edebiyat ve sanat ve Sovyet halkının bütün toplumsal ve manevi değerleri- geniş bir cephe ile birlikte, mümkündür.

Entelektüel kültür, yalnızca toplumun görüntüsünü yaratmaz, fakat aynı zamanda, onun varlığını sürdürmesi için gerekli işlevleri de görür, onun entelektüel ve kültürel imkânlarını içerir. O, toplumsal dokuyu pekiştiren, onun dinamik gelişimini kolaylaştıran bir unsur, olarak tanımlanabilir.

Sosyalist kültürün saygınlığını yükseltmeyi sürdürmeliyiz.

Bilginler, bilim adamları, kâşifler, yazarlar, gazeteciler, sanatkârlar, aktörler ve öğretmenler -eğitim ve kültürün değişik alanlarında çalışanların hepsi- perestroika'nın savunucuları olmalıdırlar.

Parti, aydınlarımızın, yurttaşlık ve toplumsal alanlardaki etkin ilgisine güvenmektedir.

Sovyet halkı, şimdi, geçmişteki büyük eğitimcilerin sadece hayal edebildikleri gibi, bilgilidir. Fakat bu alanda da kendini beğenmişliği kaldıramayız. Başarılarımız, bugün halletmek zorunda olduğumuz görevlerin, çok büyük alanları kapsadığını ve ağırlığını, görmezlikten gelmemize izin vermemeli.

Eğitim sisteminin, pek çok açıdan, bugünün ihti-

yaçları karşısında yetersiz kaldığını görüyoruz. Okullardaki, kolejlerdeki ve üniversitelerdeki eğitimin niteliği ve işçilerin mesleki eğitimi, tam olarak, günün ihtiyaçlarını karşılamıyor.

Samimiyetle ileriye doğru atılmalıyız ve bu alanda da köktenci değişiklikler getirmeliyiz. Parti işte bu biçimde, ortaöğrenim ve mesleki eğitim reformuna, yükseköğrenimin yeniden örgütlenmesine, yaklaşıyor.

SBKP Merkez Komitesi, plenum oturumlarından birinde, eğitimin güncel meselelerini incelemeye karar verdi.

İşte yoldaşlar, tüm sosyalist toplumsal dokuyu yeniden örgütlemek üzere başlatılan devrimci perestroyka'nın yolunda, başarmamız gereken stratejik görevler bunlar.

SBKP Merkez Komitesi'nin Nisan Plenum Oturumu'ndan bu yana otuz ay geçti. Başarılarımız nelerdir? Hangi dönemece ulaştık? Bu jübile toplantısında, bu soruları ortaya atmanın hem uygun, hem de gerekli olduğuna inanıyorum.

SBKP Merkez Komitesi'nin yeni toplanan plenum oturumunda, bu konuda, bir dönüm noktasında olduğumuz sonucuna varıldı.

Büyük ölçüde, perestroyka çabamızın birinci aşamasını aştık. Perestroyka kavramı, durumun derinlemesine çözümlenmesine ve ülkenin gelişiminin seyrine dayanılarak geliştirildi. Ülkemizde, taze bir siyasi, manevi ve piskolojik hava yaratıldı.

Glasnost'u geliştirirken ve insanların düşünce ve davranışlarında gerçek değişikliklerin yolunu açarken, parti, insanların kamu işleriyle daha ilgili olmasını, kişisel teşebbüslerini geliştirmeyi, daha talepkâr, daha eleştirel ve özeleştirel olmalarını sağlamayı, başardı.

Bu aşamada, Sovyet halkının ezici çoğunluğunun,

başlıca özelliği, perestroyka'yı desteklemesi ve onun sürekli gelişim göstermesini talep etmesidir.

Sanayi işçileri, kolektif çiftçiler ve aydınlar, disiplini, verimliliği ve işgücünün niteliğini artırma gereğini, anlayışla karşılıyorlar.

Fabrikalarda, inşaat alanlarında, kolektif ve devlet çiftliklerinde, ve araştırma kurumlarında, iş örgütlenmesinin ve değerlendirmesinin yeni biçimleri için, canlı bir arayış sürüyor. İnsanlar, kendilerinden, idarecilerden ve uzmanlardan daha çok şey talep ediyor, kötü idare ve sorumsuzluğa karşı mücadele veriyor.

Halkımızın bu yurttaşlık tavrına çok değer veriyor ve bunu, partinin izlediği yolun desteklenmesinin açık bir ifadesi olarak görüyoruz.

Toplumsal-iktisadi alanda, belirli olumlu değişimlerden, pratik planda, önce ve başta, bahsetmek için neden var. Üretim hüyüme hızları arttı. Ekonomideki niteliksel değişiklikler pek uzakta değil; temel bilimsel ve teknolojik programlar başlatıldı, mühendislik sanayimiz modernleştirilmektedir. Tarımın, özellikle de hayvancılık sanayinin gelişimi, artan bir istikrar gösteriyor.

Yoldaşlar, bu yıl, ülkemizin birçok bölgesinde, hava koşullarının ne kadar olumsuz olduğunu, hepiniz biliyorsunuz. Buna rağmen, 210 milyon tondan fazla tahıl rekoltesi elde etmeyi başardık. Bu, halkın yoğun çabaları ve partinin onları yeni bir biçimde çalışmaya teşvikinin, sonucudur.

Ekonomide başlayan iyileşmeler, toplumsal alanda, önemli önlemlerin başlatılmasını mümkün kıldı. Konut yapımının çapı, dikkat çekecek ölçüde arttı ve hizmet sektörü genişliyor. Gelirler artıyor. Öğretmenlerin ve sağlık personelinin maaşları artırıldı. Eğitim ve Sağlık alanlarında, temel programlar, uygulanıyor.

Buna rağmen, bütün bunlar sadece bir başlangıç.

Bugün, perestroyka'nın, yeni bir aşamasına, bütün politikalarımızın ve kararlarımızın, pratik eyleme, gerçekliğe, dönüştüğü aşamaya, girmekte olduğumuzu söyleyebiliriz.

Bu, tüm halkımızdan -işçi sınıfından, çiftçilerden, aydınlardan ve bütün kadrolarımızdan- çok büyük çaba istiyor. Bugünden itibaren, düşüncelerimiz, planlarımız, yaklaşımlarımız ve çalışma yöntemlerimiz, pratik uygulama sınavını geçmek zorunda.

Şimdi, her şeyde, büyüyen bir baskı hissedilebilir. Fakat bu, siyasi ve entelektüel etkinliğin, yaratıcı, canlı çabaların, enerjik baskısıdır.

Bu baskının harekete geçirici bir niteliği vardır, yoldaşlar, ve kendinizi iyi hissetirir.

Bu açıdan bakıldığında, gelecek iki ya da belki üç yılın, özellikle karmaşık, tâyin edici ve bir bakıma kritik olacağını, vurgulamak isterim.

Bunun başlıca nedeni, ekonomide, toplumsal alanda, hükümetin ve kamu idaresinin yeniden örgütlenmesinde, ideolojide ve kültürde, aynı anda, büyük-çaplı görevlerle uğraşmak zorunda oluşumuzdur.

İktisadi alanda, kalıcı yapısal değişiklikleri gerçekleştirmeliyiz, bilimsel ve teknolojik ilerlemenin hızlandırılmasında, bir çıkışı başarmalıyız, iktisadi işleyişi büyük ölçüde yeniden örgütleyerek, ekonomiyi yoğun gelişme yoluna koymak için, tâyin edici bir adım atmamızdır.

Gelecek dönemin güçlüğü, dönüşümlerin çok daha büyük kitlelerin, toplumsal grupların ve katmanların ve tüm kadroların çıkarlarını etkileyecek olmasında da, yatıyor.

Yolunun üstüne çıkan zorluklara rağmen, perestroyka'nın, yorulmaksızın, enerjik bir biçimde devam etmesi için, halkın, perestroyka'ya geniş destek vermesi.

nin ve değişiklik ihtiyacının tamamen kavramasının, **lkemizdeki durumu biçimlendirmeyi sürdüreceğine inanıyoruz.**

Fakat, perestroyka'yı, sadece, kendi bencil çıkarlarına ve amaçlarına bir tehdit gibi gören tutucu glerin direnişindeki belli bir artışa önem vermemek yanlış olur. Bu direniş, yalnızca işletmecilik düzeyinde değil, fakat aynı zamanda, iş kolektiflerinde de hissedilebilir.

Kimse, tutucu glerin, perestroyka'yı karalamak ve halk arasındaki hoşnutsuzluğu tahrik etmek için, gayretle, her zorluğu fırsat bileceğine, gerçekten kuşku duyamaz.

Şimdi bile, eksikliklerle mücadeleye koyulacağına ve yeni çözümler arayacağına, yanılmaların, çetelesini tutmayı yeğleyenler var.

Tabii, bu insanlar hiçbir zaman perestroyka'ya karşı olduklarını söylemezler. Bunun yerine, bizi, kendilerinin olumsuz yan etkilere karşı mücadele ettiğine, kitlelerin artan etkinliği nedeniyle sözde bozulabilecek olan ideolojik ilkelerin koruyuculuğunu yaptıklarına, inandırmaya çalışırlar.

Fakat, yoldaşlar, bizi her türlü yanılmalarla korkutmaya çalışmalarına, dur deme zamanı değil mi?

Tabii, olumsuz yan etkiler, her işte, özellikle de yeniyse, kaçınılmazdır. Fakat, yerinde saymanın, durgunluğun ve kayıtsızlığın sonuçlarının, toplumsal dokuyu yeniden biçimlendirmek için girişilen yaratıcı çabaların yolunda, geçici olarak ortaya çıkan yan etkilere göre, çok daha büyük bir etkisi ve maliyeti vardır.

İlerlememizi engellemeye ve bize çelme takmaya çalışan, zorluklarımızı ve ilerlemenin engellenmesini zevkle seyreden, bizim emiş sürükleme isteyen perestroyka'nın muhaliflerinin manevralarını tesbit etme-

yi, sergilemeyi ve etkisizleştirmeyi öğrenmeliyiz.

Aşırı gayretli ve sabırsızların, perestroyka'nın nesnel mantığını kabul etmeyi reddedenlerin, ağır değişim hızı olarak gördüklerine karşı, hoşnutsuzluklarını dile getirenlerin, bu değişimin, gerekli sonuçları, yeterince hızlı ortaya çıkarmayacağını iddia edenlerin baskılarına da, yenilmemeliyiz. Temel aşamaların üstünden sıçranarak ve her şeyin bir defada başarılamayacağı açık olmalı.

Perestroyka, devrimci davayı sürdürüyor ve bugün, devrimci bir biçimde kendine hâkim olmayı, uygulama becerisinin iyice öğrenilmesi, mutlaka gereklidir.

Bu kendine hâkim olma, geride durma ya da akıntıyla sürüklenme anlamına gelmiyor. O, durumu, gerçekçi bir biçimde değerlendirme yeteneği, zorluklar karşısında gerilememe, paniklememe, başarı ya da başarısızlık karşısında kendini kaybetmeme, her gün, her saat, bir amaç için çok çalışma yeteneği, her şeyde, en iyi çözümleri bulma ve uygulama, anlamına geliyor.

Dolayısıyla, planladığımızı, amaçları ve belirlenen görevleri başarmak için, emin, yalpalamayan ve kararlı çabalara ihtiyaç var.

Yaklaşımımız, çelişkileri tanımlama, çözümleme ve onların özünü kavramayı içermeli ve bu temel üstüne, siyasi, iktisadi, toplumsal, örgütsel ve ideolojik önlemler sistemi geliştirmelidir.

Yoldaşlar, perestroyka'nın başarısı, özellikle, parti'nin ve her komünistin enerjisine ve kesin kararına, onların örnek olmasının gücüne, bağlıdır.

Bu tarihsel sorumluluğun kavşağında, toplumsal-iktisadi dönüşümle sırasında, Komünist Parti, cesurca, toplumun yenilenmesi için kararlı bir mücadeleyi başlattı ve görevin en zor bölümünü üstlendi.

Ekim Devrimi'nin büyük amacının, devrimci peres-

troyka davasının, emin ellerde olduğunu, güvenle söyleyebiliriz. Halkımızın ve çağımızın önünde, komünistler; görevlerini büyük bir sorumlulukla yerine getireceklerdir.

Bugünün öncelikli görevi, parti örgütlerinin, kurumlarının ve kadrolarının köktenci bir biçimde iyileştirilmesidir. Her parti örgütünün çalışmasında, bir hamle yapmalıyız; her parti komitesi ve her komünist, çabalarını artırmalı.

Bunun yapıldığı her durumda, parti önderlerinin ve komünistlerin, kitlelerin girişimciliğini ve girişimlerini ortaya çıkardığı, demokratikleşme ve glasnost yolunu cesurca izledikleri, maliyetlere hassas işletmecilik ve toplu sözleşmenin olduğu, insanların gereksinimlerini karşılamak üzere, iş örgütlenmesinin yeni biçimlerine kapının açıldığı her durumda, şimdi, olaylar hareketleniyor.

Fakat, bazı şehirlerin, mahallelerin, bölgelerin ve hatta cumhuriyetlerin, henüz perestroyka'ya samimiyetle başlamadıklarını, görüyoruz. Bu, doğrudan, siyasi ve örgütsel ataletin ve parti komiteleriyle onların önderlerinin, girişim eksikliğinin bir sonucudur.

Daha iyiye doğru gidiş için, özel sorumluluk, şimdi, halka yakın parti örgütlerinin, üstündedir. Gerçekten, onlar perestroyka yolunun duraklarıdır.

Her şeyden önce, dönüşümlerin ilerlemesi, insanları harekete geçirme ve heyecanlandırma ustalığı, gerçek iyileştirmeleri başarma becerisi, halka yakın parti örgütlerinin girişimine bağlıdır.

Özetle, yoldaşlar, bütün parti örgütlerinin etkinlikleri, köktenci bir biçimde canlandırılmaksızın, perestroyka, başarıya ulaşamayacaktır.

Ve dolayısıyla, daha sistemli ve demokratik bir tavrimız olmalı, örgütlenmeyi iyileştirmeliyiz ve disiplini

artırmalıyız. O zaman, perestroyka'yı yüksek vitesle takabiliriz ve sosyalizme, gelişmesinde, yeni bir ivme kazandırabiliriz.

III. EKİM DEVRİMİ VE BUGÜNÜN DÜNYASI

Yoldaşlar, Rusya'daki Büyük Devrim'siz, dünya bugün olduğu gibi olmazdı.

Dünya tarihindeki dönüm noktasından önce, güçlü ve zenginin «hakkı» gibi, ilhakçı savaşlar da, uluslararası ilişkilerin alışılmış, standart bir özelliği idi. Sovyet hükümeti ilk hukuksal eyleminde, ünlü, Barış Üstüne Kararname'siyle, bu duruma karşı çıktı ve uluslararası pratiği, o zamana değin «büyük politika»dan dışlanan bir şeyle -halkın sağduyusu ve çalışan kitlelerin çıkarları ile- tanıştırdı.

Lenin'in Sovyet dış politikasını yönettiği birçak yıl içinde, o, yalnızca onun temel ilkelerini belirlemekle kalmadı, fakat aynı zamanda, onların en olağanüstü ve hızla değişen durumlarda, nasıl uygulanabileceğini de gösterdi.

Gerçekten, ilk beklentilerin tersine, kapitalist sistemin halkalarındaki «en zayıf bağlantı»nın kopması, «sonucu, tâyin edici savaş» değil, fakat uzun ve karmaşık bir sürecin başlangıcıydı.

Sovyet devletinin kurucusunun, zamanında, İç Savaş'ta zaferin, yeni Rusya'nın önüne açtığı gerçek ihtimalleri sezebilmesi, büyük bir başarıydı.

O, ülkenin, yalnızca bir «soluklanma süresi» kazandığının değil fakat aynı zamanda, çok daha önemli bir şeyi kazandığının farkındaydı: «kapitalist devletler ağında, asli uluslararası var olma hakkımızı kazandığı-

mız, yeni bir dönem» (Cilt. 31; s. 412).

Lenin, kararlı bir adımla, onlarla uzun dönemde «yan yana var olma» sanatını öğrenme ve bunda usta-
laşma politikası önerdi. Solcu aşırılığa karşı, değişik top-
lumsal sistemlere sahip ülkelerin, barış içinde birara-
da yaşamasının mümkün olduğunu savundu.

İç Savaş'ın başlangıcından itibaren, işçilerin ve
köylülerin devletin uluslararası yalnızlığına son ve-
rilmesi, sadece 18-24 ay aldı.

Komşu ülkelerle ve daha sonra Rapollo'da, Alman-
ya ile antlaşmalar imzalandı. Britanya, Fransa, İtalya,
İsveç ve diğer kapitalist ülkeler, Sovyet Cumhuriyeti'ni
diplomatik olarak tanıdılar.

Doğu ülkeleriyle -Çin, Türkiye, İran, Afganistan-
eşit ilişkilerin kurulması için, ilk adımlar atıldı.

Bunlar yalnızca, Lenin'in dış politikasının ve dip-
lomasisinin, ilk zaferleri değildi. Onlar, uluslararası iliş-
kilerde, temel olarak, yeni bir niteliksel hamle idi.

Dış politikamızın ana doğrultusu değişmedi. Onu,
Leninist barış, karşılıklı yarara dayanan uluslararası
işbirliği ve uluslararası dostluk politikası olarak, tanımla-
mak için her türlü hakkımız var.

Tabii, daha sonraki dış politika çabalarımızın tü-
mü başarılı değildi. Gerilemelerden payımızı aldık. 2.
Dünya Savaşı'nın hem öncesinde, hem de sonrasında,
önümüze açılan tüm fırsatları, tam olarak kullanama-
dık.

Sovyetler Birliği'nin savaştan büyük bir manevi
prestij ile çıkmasını, barışsever, demokratik güçleri bir-
leştirecek etkili çabalara dönüştüremedik ve Soğuk Sa-
vaş orkestrasını yönetenleri durduramadık. Her zaman
emperyalist tahriklere karşı, yeterli tepki gösteremedik.

Bazı şeyler daha iyi halledilebilirdi ve daha verimli
olabilirdik. Bu doğrudur. Bununla birlikte, bu, hatır-

lanacak toplantıda politikamızın genel doğrultusunun, Lenin'in çıkardığı ve planladığı temel yol ile sosyalizmin tam kendi özüyle, onun barışa ilkeî bağılılığıyla uyum içinde kaldığını, söyleyebiliriz.

Bu, nükleer savaşın çıkmasının ve emperyalizmin, Soğuk Savaş'ı kazanmasının, önlenmesinde, olağanüstü etkiliydi.

Müttefiklerimizle birlikte, emperyalizmin, «sosyalizmi geriye kaydırma» stratejisini yendik. Emperyalizm, dünya egemenliği iddiasını, durdurmak zorunda kaldı. Barışsever politikamızın sonuçları olarak, yeni aşamada, yeni siyasi düşünceye uygun bir biçimde, taze yaklaşımlar ortaya çıkarabildik.

Tabii, Lenin'in barış içinde bir arada yaşama kavramında değişiklikler olmuştu. Birincisi, özellikle, sosyalist devrimin ülkesinde, yeni bir toplumun inşası için, bir nebze olsun, dış koşulları yaratmaya ihtiyaç vardı.

Muzaffer proletaryanın sınıf temeline oturan siyasetini sürdürürken, barış içinde birarada yaşama, daha sonra, özellikle nükleer çağda, tüm insan soyunun yaşamasının, koşulu oldu.

SBKP Merkez Komitesi'nin Nisan 1985 Plenum Oturumu da, bu çizgi doğrultusunda, Lenin'in düşüncelerinin geliştirilmesinde, bir dönüm noktası oldu. Dış politikadaki yeni yaklaşım, ayrıntılı olarak, 27. Kongre'ye sunuldu.

Bildiğiniz gibi, bu yeni yaklaşım, çağdaş dünyanın derin çelişkilerine, onu oluşturan ülkeler arasındaki köktenci farklılıklara rağmen, onun, birbiriyle ilişkili, birbirine bağımlı ve bir bütün olduğu, düşüncesinden hareket eder.

Bunun nedenleri, dünyanın iktisadi bağlantılarının uluslararasılaşmasını, bilimsel, teknolojik devrimin geniş bir etkinlik alanının olmasını, kitle iletişim araçla-

rının, temel olarak, oynadığı yeni rolü, yeryüzünün kaynaklarının durumunu, ortak çevreye ilişkin tehlikeyi, ve hepimizi etkileyen kalkınmakta olan dünyanın acil toplumsal sorunlarını, kapsar.

Ancak, ana neden, insanın bekası sorunudur. Bu sorun, şimdi bizimle, çünkü, nükleer silahların geliştirilmesi ve onların kullanılması ihtimalinin korkutuculuğu, insan neslinin bekasının tâ kendisine ilişkin soruyu gündeme getirmiştir.

İşte böylece, Lenin'in, toplumsal gelişmenin çıkarlarının önceliği düşüncesi, yeni bir anlam ve yeni bir önem kazanmıştır.

Nisan Plenum Oturumu'ndan beri, güvenli bir dünya ve kalıcı bir barışa dovrı ilerleme görüşümüzü herkese yeterince açık ettik.

Niyetlerimiz ve arzumuz, partinin en yüksek siyasi forumu -27. Kongre- kararlarında belgelendiği gibi, SBKP programının yeni baskısında, 15 Ocak 1986 nükleer silahsızlanma programı raporunda, Delhi Açıklaması'nda, diğer belgelerde ve Sovyetler Birliği'nin önderlerinin demeçlerinde de belirtilmektedir.

Sosyalist topluluğun diğer ülkeleriyle birlikte hareket ederek, Birleşmiş Milletler'e, kapsamlı bir uluslararası barış ve güvenlik sistemi planının projesi dahil olmak üzere, birkaç önemli girişim projesi sunduk.

Varşova Paktı devletleri, NATO'ya ve diğer Avrupa ülkelerine, silahlı kuvvetlerin ve silahların, makul bir yeterlilik düzeyine indirilmesi, önerisini getirmiştir.

İki ittifakın askeri doktrinlerinin, onların yalnızca savunmayla sınırlandırılması için, karşılaştırılmasını önerdik.

Kimyasal silahların yasaklanması ve yok edilmesi için somut bir plan öne sürdük ve halen bu yönde enerjik bir biçimde çalışıyoruz.

Silahların azaltılmasının kanıtlanması için, yerinde denetim dahil, etkili yöntemlerin planlanması üstüne öneriler sunduk.

Birleşmiş Milletler'in prestijinin artırılmasını, uluslararası toplulukça ona ve bağlı kuruluşlarına verilen yetkilerin tam ve etkili bir biçimde kullanılmasını, ısrarla savunduk.

Evrensel bir mekânizma olan Birleşmiş Milletler'in, yetkin bir biçimde tartışması ve bütün ülkelerin çıkarlarının dengesinin, ortaklaşa, araştırılmasını sağlaması, barışçı işlevlerinde etkili olması için, elimizden geleni yapıyoruz.

En önemli şey, barış kavramımız ve barışa kesin bağlılığımız, pratik eyleme, uluslararası etkinliklerimiz, diyaloga -kimseyi hileyle saf dışı bırakmaya ya da aldatmaya girişmeden, karşılıklı kaygıları ve bilimin ilerlemesini gözetken diyaloga- dayanan dış politika ve diplomasi stilimizin tâ kendisine yansıyor.

Ve böylece şimdi, iki yıldan fazla bir zaman geçtikten sonra, yeni siyasi düşüncenin yalnızca bir diğer açıklama ya da çağrı olmadığını, fakat eylem felsefesi ve kabul ederseniz, bir yaşam biçimi felsefesi olduğunu, güvenle söyleyebiliriz. O, gelişiminde, dünyamızdaki nesnel süreçlere ayak uyduruyor ve gerçekten şimdiden işlemeye başladı.

Reykjavik'deki Ekim 1986 toplantısının, uluslararası meselelerde, yeni aşamanın başlamasından beri gerçekleşen olaylar arasında, kayda değer bir yeri vardır; bu toplantıda sözü edilmesini hak etmiştir ve tarihe geçecektir.

Reykjavik toplantısı, yeni siyasi düşünceye pratik olarak destek olmuş, değişik toplumsal ve siyasi çevrelerde, onun yaygınlaşmasını sağlamış ve uluslararası siyasi ilişkileri, daha verimli kılmıştır.

Evrensel insani değerlere saygısıyla, sağduyuyu ve açıklığı vurgulamasıyla, yeni düşünce, uluslararası alanda, ileriye doğru gidiyor, anti-Sovyetizm klişelerini yıkıyor, girişim ve eylemlerimize karşı güvensizliği dağıtıyor.

İnsanlığın bekasını sağlamak için halledilmesi gereken görevlerin çapına göre, şu ana kadar, çok az şeyin başarıldığı, doğrudur. Fakat bir başlangıç yapılmıştır ve değişimin ilk işaretleri görülüyor.

Bu, diğer şeyler arasında, Birleşik Devletler ile, yakın gelecekte, orta ve uzun menzilli füzeler ile ilgili bir antlaşma anlayışına ulaşmamızla da teyit edilmiştir.

Bu antlaşmanın sonuçlandırılması, kendi başına, çok önemlidir: İlk defa, bütün bir nükleer silahlar sınıfını yok edecektir; nükleer depoların yok edilmesi yolunda ilk gerçek adım olacaktır; kimsenin çıkarlarına karşı önyargılı olmadan, bu alanda ilerlemenin, gerçekten, mümkün olduğunu gösterecektir.

Bu açıkca, yeni düşünme biçiminin, temel bir başarısı ve bizim eşit güvenlik ilkesini kesinlikle savunurken, karşılıklı kabul edilebilir çözümler aramaya hazır oluşumuzun, bir sonucudur.

Bu antlaşmayla ilgili sorun, büyük ölçüde, tâ Reykjavik'de, ABD başkanıyla ikinci görüşmemde, halledilmişti.

Bu kritik dönemde, dünya, üçüncü ve dördüncü Sovyet-ABD zirvelerinden, yalnızca bir yıl önce varılan kararların resmi açıklamalarından ve yalnızca tartışmaların sürmesinden, daha çok şey, bekliyor. Silahların, denetim altına alınamayacak bir noktaya kadar, mükemmelleştirilme ihtimalinin büyüyen tehlikesi, bizi hiç zaman kaybetmemeye zorluyor.

Bu nedenle, bu toplantılarda, hissedilir bir hamle için, stratejik saldırı silahlarının azaltılmasında somut

sonuçlar için ve nükleer tehlikenin kaldırılmasının anahtarı olan, uzayda silahların yasaklanması için, aralıksız çalışacağız.

Öyleyse, iyimserliğimizin nedenleri ve kapsamlı bir güvenliğin gerçekten sağlanabileceğini düşünmemizin, nedenleri nelerdir? Bu konu burada ayrıntılı bir biçimde tartışılmayı hak ediyor.

Teorik hazırlık olmaksızın, muzaffer olması mümkün olmayan devrimimizin 70. yıldönümünü kutladığımız, dünya tarihinin bu yeni dönüm noktasında, kalıcı barışı ilerletmenin imkânlarının teorik yönlerini inceleyoruz.

Yeni düşünme biçimi, silahsızlanma çerçevesinde, kapsamlı bir uluslararası güvenlik sistemine ihtiyaç olduğunu ve bunun mümkün olduğunu genel olarak kanıtlamamızda yardımcı oldu.

Şimdi, bu amaca ulaşmanın zorunlu ve uygulanabilir olduğunu kanıtlamalıyız. Güçler arasındaki karşılıklı ilişkileri yöneten yasaları belirlemeliyiz ki rekabetin, çelişkilerin ve çelişen çıkarların içinden, istenen sonuçlar, elde edilebilsin.

Bu bağlamda, bazı zorlu sorular ortaya atmaya başlamalıyız ve tabii bunlarla, Leninist mevzilerden ve Leninist metodolojiyi kullanarak uğraşmalıyız.

Birinci soru, emperyalizmin niteliği ile ilgilidir. Onun, savaş tehdidinin temel kaynağı olduğunu biliyoruz.

Bir toplumsal sistemin bünyesini, dışsal öğelerin değiştiremeyeceğini, söylemeye bile gerek yok. Fakat şimdiki aşamada, dünyanın gelişkinliği ve onun karşılıklı bağımlılık ve bütünlüğünün yeni düzeyi verildiğinde, o bünyeyi etkilemek ve onun, daha tehlikeli göstergelerini bloke etmek mümkün mü?

Diğer bir deyişle, dünya bütününde geçerli olan ya-

salardaki, insani değerlerin birincil önceliğinin, kapitalist sistemde temel olan ve yalnızca yönetici sınıfların çıkarlarına hizmet eden, ben-merkezli yasaların işleyişinin ürettiği yıkıcı etkilerin çapını sınırlamasına, güvenilebilir mi?

İkinci soru, birinciye bağlı: Kapitalizm, militarizmden kurtulabilir mi? Ve iktisadi alanda, onsuz, işleyişini sürdürüp, gelişebilir mi? Bizim bakımımızdan, Batı'ya, ekonomiyi sivil üretime kaydırmak için değiştirme programlarını planlaması ve karşılaştırması, davetini yapmak, bir hayal değil mi?

Üçüncü soru: Kapitalist sistem, halen, bekası için, gerekli öğelerden biri olan, yeni-sömürgeciliksiz yapabilir mi?

Diğer bir deyişle, bu sistem, kestirilemeyecek sonuçlarla yüklü, Üçüncü Dünya ile eşit olmayan ticari uygulamalarsız işleyebilir mi?

Bir diğer ilgili soru: Dünyanın korkunç bir tehdit ile karşı karşıya bulunduğu farkında olunmasının -ve bu farkına varmanın, Batılı yönetici seçkinlerin daha üst kademelerince bile ilerlediğini biliyoruz- fiili politikaya dönüşeceği umudumuz ne kadar gerçekçi?

Gene de, sağduyuya ilişkin savlar ne denli güçlü olursa olsun, sorumluluk duygusu ne kadar güçlü olursa olsun, kendini koruma içgüdüğü ne denli güçlü olursa olsun, hâlâ iktisadi ve bu nedenle sınıfsal temelle dayalı öz çıkarlarca belirlenen şeylerin, eksik değerlendirilmemesi gerekir.

Diğer bir deyişle, soru, kapitalizmin, kendini, nükleer silahlardan kurtulmuş bir dünyanın koşullarına, yani ve eşit iktisadi düzen koşullarına, iki dünya sisteminin entelektüel ve manevi değerlerinin dürüstçe karşılaştırılabileceği koşullara, uydurup, uyduramayacağı-

dır. Bunlar, anlamsız sorular olmaktan uzaktır. Gelecekteki on yıllarda tarihin akışı, bunların cevaplandırılış biçimine bağlı olacaktır.

Fakat bu soruların ortaya konması bile, önde duran görevin ciddiliğini kavramak için yeterlidir. Vakit geldiğinde, onların cevaplandığını göreceğiz. Bu arada, nükleer silahlardan arınmış ve tehlikesiz bir dünya programının, yaşayabilirliği, yalnızca onun kusursuz bir biçimde bilimsel olarak gerçekleştirilmesine bağlı olmayacak, fakat aynı zamanda, pek çoğu yeni olan, son derece çeşitli etmenlerce etkilenen olayların akışı içinde sınanmasına da bağlı olacaktır.

Gerçekten o, sınanmaya başlandı bile. Burada da, Leninist geleneğe, Leninizm'in tam özüne -teori ve pratiğin canlı harmanına, teoriye, pratiğin bir aracı ve pratiği teorinin geçerliliğini kanıtlayan bir mekanizma gibi gören bir yaklaşıma- sadığız.

İşte böyle davranıyoruz, dış politika etkinliklerimiz üstüne yeni düşünce biçimleri tasarlıyoruz, onu düzeltmeyi, kesin bir biçimde belirlemeyi ve içeriğine, fiili siyasi tecrübe katmayı düşünüyoruz.

Özetle, güvenli bir dünyanın, kapitalist ülkelerle birlikte kurulabileceğinin farkında olmamızla, neyi hesaba katıyoruz?

Savaş sonrası dönem, dünya ekonomisi ve siyasetindeki ana eğilimleri belirleyegelen çelişkilerin, geniş kapsamlı değişikliğine tanık oldu. Özellikle, kaçınılmaz bir biçimde savaşlara, kapitalist ülkelerin kendi aralarında dünya savaşlarına yol açan eğilimleri kastediyorum.

Bugün durum farklıdır. Sadece geçen savaşın dersleri değil fakat aynı zamanda, şimdi bir dünya sistemi olan sosyalizm karşısında, kendi enerjisini tüketmek korkusu, kapitalizmin «içsel» çelişkilerinin uç noktala-

ra kadar götürülmesine izin verilmesini engellemiştir.

Bu çelişkiler, rakipler arasındaki teknolojik yarışa dönüşmeye başlamış, yeni-sömürgeciliğin katkısıyla yumuşamıştır. Bir çeşit çağa uygun, dünyanın «barışçı» yeniden paylaşımı, Lenin'in belirttiği kurala uygun olarak, başlatıldı- «sermayeye göre», o anda kim en güçlü ve zenginse, daha büyük pay ona gidiyor.

Bazı ülkeler, «Sovyet tehlikesi» bahanesiyle, kaynaklarını yeniden askeri-sınai yatırımlara yönlterek, ekonomilerindeki gerilimleri «yumuşatmışlardır». Kapitalist ekonomilerde, teknolojik ve örgütsel altyapı alanında meydana gelen değişiklikler de, çelişkilerin yatıştırılmasına ve değişik çıkarların dengelenmesine yardımcı oldu.

Fakat hepsi bu kadar değil. Geçmişte, faşizm tehdidi yükseldiğinde, bir sosyalist ülke ile kapitalist devletler arasında ittifakın mümkün olabildiği kanıtlandığına göre, bu şimdi için, bir derse işaret etmiyor mu? Bugünün dünyası, nükleer felaket tehlikesiyle, güvenli nükleer enerji üretimi gereksinimi ile ve çevre tehlikesinin önlenmesiyle, karşı karşıya bulunuyor.

Bütün bunlar tam gerçek ve acil sorunlar. Onları kavramak yeterli değil: Pratik çözümler de bulunmalı.

Sonraki nokta: Bir kapitalist ekonomi, askerileştirme olmaksızın gelişebilir mi? Bu akla, Japonya, Batı Almanya ve İtalya'daki «iktisadi mucize»yi getiriyor, gerçi, «mucize» bittiği zaman, tekrar askerileşmeye döndükleri, doğrudur.

Fakat burada, bu kaymanın derecesinin hangi ölçüde, çağdaş tekelci sermayenin asıl işleyiş yasalarından kaynaklandığı ve dıştan gelen etmenlerin oynadığı rol incelenmelidir: ABD askeri-sınai kompleksinin «bulaşıcı örneği», Soğuk Savaş ve onun ruhu, prestije verilen önem, rakipleriyle ortak anlaşılır bir dil ile konuşabil-

mek için kendi «saldırı tehdidi»ne sahip olma arzusu ve kendisinin, Üçüncü Dünya'nın iktisadi işgali niyetini, kuvvet politikasıyla desteklemesi.

Gerçek nedenler ne olursa olsun, silahlanma harcamalarının en az olduğu bazı ülkelerde, çağdaş kapitalist ekonominin hızla geliştiği bir dönem vardır. İlgili tarihsel deney, elde var.

Bu konu, farklı bir açıdan, tersinden de ele alınabilir.

Savaştan beri, ABD ekonomisi askerileştirmeye doğru yönlendirildi ve buna bağımlıydı ki bu ilk bakışta ekonomiyi canlandırıyor gibi görünüyordu. Fakat sonra, kaynakların, anlamsız ve toplumsal açıdan yararsız bir biçimde boş yere harcanması, astronomik ulusal borca, diğer sorunlara ve hastalıklara yol açtı.

En son tahlilde, aşırı askerileştirmenin, iç durumu, giderek kötüleştirdiği, diğer ülkelerin ekonomilerini bozduğu, ortaya çıktı.

New York ve bir uçtan öbür uca dünyanın diğer borsalarındaki son panik -60 yıldır benzeri olmayan bir panik- çok ciddi bir gösterge ve ciddi bir uyarıdır.

Üçüncü nokta: Gelişmekte olan ülkelerle, adaletsiz, sömürücü ilişkiler. «(İnsan-yapımı) bir başka çevre» yaratmak uğruna yapılan garip icatlara rağmen, gelişkin kapitalizm, geçmişte olduğu gibi, gelecekte de, bu ülkelerin kaynakları olmaksızın, yapamaz. Bu nesnel bir olgudur.

Tarihsel olarak biçimlenmiş dünya iktisadi bağlarını koparma çağrıları, tehlikelidir ve hiç çözüm getirmez.

Fakat, diğerlerinin kaynaklarını, yeni-sömürgeci yöntemlerle kullanmak, uluslarötesi şirketlerin keyfi uygulamaları, borçla ilgili esaret, trilyon dolar çizgisine

yaklaşan ve açıkça ödenmesi mümkün olmayan borçlar da, bir çıkmaza götürür.

Bütün bunlar kapitalist ülkelerin kendi aralarında da şiddetli sorunlara yol açıyor. Bu konudaki çeşitli spekülasyonlar, temel olarak, Üçüncü Dünya'yı, bir tür günah keçisi yapmayı ve metropoliten ülkelerdeki düşen yaşam düzeyleri dahil, çok sayıdaki sorundan, onları sorumlu tutmayı amaçlıyor.

Tekrar tekrar, şoven bir temel üstünde «ulusu bir araya toparlama» girişimleri, emekçileri, diğer ülkelere, sömürülmesinde, «ortaklık» tuzağına düşürme girişimleri olurken, kitlelere, çağa uygun, kapitalist modernleşme politikası kabul ettiriliyor.

Ancak, bu ve benzeri hilelerin hiçbiri, sorunun kendisini ortadan kaldıramaz. Onlar, onu, sadece geçici olarak yatıştırabilir. Ergeç bir patlamayla sonuçlanacak adaletle aykırı ticaret, bir olgu olarak ortada duruyor.

Batılı önderlerin, bu sonucun açık bir olasılık olduğunu, anlamaya başladıkları görülüyor, fakat onlar, şimdiye kadar, sadece, çeşitli geçici önlemlere başvurmuşlardır.

Gerçekten, zamanımızın uluslararası iktisadi ve siyasi süreçlerindeki yenilik, henüz tam olarak kavranıp, özümsememiştir.

Ancak, bunun yapılması gerekli çünkü süregelen süreçlerde, bir nesnel yasa gücü vardır: Ya felaket ya da herkesin, eşit bir temel üstüne, çıkarlarını hesaba katan, yeni bir iktisadi düzen için, birlikte araştırma.

Bize göre bugün böyle bir düzeni kurmanın yolu açık olarak ortaya çıkmıştır: Bu «kalkınma için silahsızlanma» kavramının uygulanmaya konmasından geçer.

Böylece, üçüncü sorumuza yanıt ararken de, durum, çözüme karşı koyar gibi, gözüküyor. Bu alanda

da çelişkiler değıştirilebilir. Fakat bu, gerçeği anlamayı ve yeni düşüncenin ruhuna uygun olarak pratik eylemlerin ayrıntılı bir biçimde planlanmasını, gerektiriyor.

Ve bunun kendisi de daha güvenli bir dünyaya doğru ilerlemeyi kolaylaştıracaktır. Kısaca, burada da büyük ölçüde birbirine bağımlı ve bütünsel dünyamızın yasalarınca belirlenen, tarihsel bir seçimle, karşı karşıyayız.

Bir diğer, hatta belirleyici, olgu daha var. Sosyalizm bu dünyanın bir parçasıdır. Tarihine 70 yıl önce başlayan ve daha sonra bir dünya sistemine dönüşen sosyalizm, gerçekten, 20. yüzyılın karakterini belirlemiştir. Bugün, o, gelişiminde yeni bir aşamaya gidiyor, bir kez daha, kendi tabiatında var olan imkânlar ortaya koyuyor.

Örneğin, barış içinde bir arada yaşamak için sadece Sovyetler Birliği'nin perestroyka'sındaki muazzam imkânları düşünün.

Bütün belli başlı iktisadi göstergelerde dünya düzeyine ulaşmamızı olanaklı kılarak perestroyka, şimdiye kadar hiç bilinmeyen bir biçimde, büyük ve zengin ülkemizin, dünya işbölümü ve kaynaklarının, bir parçası olmasını, sağlayacaktır.

Onun büyük bilimsel, teknolojik ve üretim imkânı, dünya iktisadi ilişkilerinin çok daha önemli bir parçası haline gelecektir.

Bu, kesinlikle, herkesi kucaklayan barış sisteminin ve uluslararası güvenliğin maddi temelini genişletecek ve güçlendirecektir. Ve bu arada, perestroyka'nın bir diğer çok önemli yönü, çağdaş uygarlıkta, ona verilen yerdir.

Sınıf mücadelesi ve toplumsal çelişkilerin diğer göstergeleri, barıştan yana nesnel süreçleri etkileyecektir.

İşçi sınıfı hareketinin ileri güçleri, onun siyasi bilincini yükseltmenin yollarını arıyor.

Onlar, eylemlerini, son derece karmaşık, yeni ve değişen bir durumda, yürütmek zorundalar. Kitlelerin iktisadi hak ve çıkarlarını ve gerçekten, üretimde demokrasi dahil, demokrasi mücadelesiyle ilgili olanları korumak, yeni bir anlam kazandı.

Örneğin, işçilere bazen «ortaklık» öneriliyor, fakat bu, iş dünyasının kutsal yerlerinin onlar için kapalı olduğu ve üst düzeydeki işletmeciler personelin serbest seçiminin söz konusu olmadığı, bir ortaklık.

Batı dünyasında, işçi sınıfının yok oluşu ve onun tamamen «orta sınıf» içinde eridiğine ve toplumsal olarak değiştiğine vb. ilişkin «teoriler» bol miktarda var. İşçi sınıfının geçirdiği değişikliklerin önemli ve kalıcı olduğu doğru. Fakat, onun sınıf karşıtının, bunda, teselli araması, işçi sınıfı hareketinin yolunu şaşırtmaya ve kafa karıştırmaya çalışması, amaçsız değil.

Kendi yeni toplumsal sınırları içinde, bugün, sayıca üstünlüğü olan işçi sınıfının, özellikle de tarihin keskin dönüm noktalarında, belirleyici bir rol oynama imkânı vardır.

Bunun için saikler farklı olabilir. En olasılarından biri, ekonominin çılgınca askerileştirilmesidir. Teknolojik devrimin yeni aşamasına geçişin askeri amaçlara dayanması, güçlü bir kolaylaştırıcı hizmeti görebilir, özellikle de savaşa yol açarak, nüfusun bütün bölümlerini etkilediği ve kitle protestolarını, iktisadi taleplerin sınırlarının ötesine götürdüğü için.

Bunun için burada da, yönetici sınıf, tekelleri sermayenin efendileri, bir seçim yapmak zorundalar. Bilimce desteklenen inancımıza göre, teknolojinin ve üretimin örgütlenmesinin bugünkü düzeyinde, ekonominin yeni-

den dönüştürülmesi ve silahsızlandırılması mümkün. Bu, barışı seçmek, anlamına gelir.

Gelişmiş ve gelişmekte olan dünya arasındaki ilişkilerdeki bir krizin etkileri bakımından da, aynı kaygılar söz konusudur. Eğer işler bir patlamanın kenarına gelirse ve Üçüncü Dünya'yı sömürmenin yararlarından faydalanmanın artık mümkün olmadığı görülürse, başka türlü var olamayan bir sistemin, kabul edilemez ve uygun görülemez bir özelliği, siyasi bir boyut kazanabilir ve bu da çok keskin olabilir.

Özetle, bu anlamda da kapitalizm, sınırlı bir seçimle karşı karşıya -ya işlerin kırılma noktasına gelmesine izin verecek ya da birbirine bağımlı ve bütünsel dünyanın, eşit bir temel üstüne, çıkarların dengelenmesini gerektiren yasalarına, dikkat edecek.

Görebildiğimiz kadarıyla durum, bunu sadece gerekli değil, fakat aynı zamanda, mümkün de kılıyor. Özellikle de, Üçüncü Dünya'daki güçler, aynı çizgilerde hareket ediyor oldukları için.

Ulusal kurtuluş hareketinin düşüşte olması gündelik bir deyim. Fakat görünürde olan, kavramların ikame edilmesi ve durumun yeniliğinin göz ardı edilmesidir.

Özgürleşmenin itici kuvvetine gelince, muhakkak ki, siyasi bağımsızlık aşamasındaki, azalıyor. Ve bu sadece doğaldır.

Üçüncü Dünya'nın gelişkinliğinin yeni, şimdiki aşamasında, gerekli olan itici kuvvete gelince, o henüz oluş halinde. Bunun farkında olunmalı ve karamsarlığa düşmekten kaçınılmalıdır. İtici gücü oluşturan etmenler çeşitlidir ve basit olmaktan uzaktır.

Bunların arasında, bazen mantığa aykırı görünen, güçlü bir iktisadi süreç vardır. Örneğin, bazı ülkeler, geriliğin kimi özelliklerini korurken, dünya ekonomisinde ve politikasında, büyük güç düzeyine, ulaşıyorlar.

Aralarında devrimci rejimleri olan ülkelerin önemli bir yer tuttuğu ülkelerin bulunduğu uluslar ve gerçek ulus-devletleri kuruldukça, siyasi canlılıkta da bir yükselme oluyor.

Aynı zamanda da, yoksulluk ve zenginliğin dramatik kutuplaşması ve gerçeklerle, mümkün olabilenler arasındaki zıtlık, öfke doğuruyor.

Ulusal kimlik ve girişimcilik için ısrarlı çabalar, gelişmekte olan ülkeler arasında, devletler arası dayanışma süreçlerini yansıtan örgütlerde, kendini artarak hissettiriyor.

Çok ya da az ölçüde, bu bütün örgütlerin, ki bunların sayısı az değil, bir özelliği: Afrikalı Birliği Örgütü, Arap Devletleri Birliği, ASEAN, (Güneydoğu Asya Uluslar Birliği), Amerikan Devletleri Örgütü, Latin Amerika İktisadi Sistemi, Güney Pasifik Forumu, Bölgesel İşbirliği için Güney Asya Birliği, İslam Konferansı Örgütü ve özellikle, Bağlantısızlar Hareketi.

Onlar, tam bir aşamaya özgü, çok geniş bir çatışan çıkarlar, ihtiyaçlar, beklentiler, ideolojiler, talepler ve önyargılar, yelpazesini temsil ediyorlar. Onlar, dünya politikasında, dikkate değer bir etmene dönüşmekle birlikte, henüz hiçbirisi kendi gerçek imkânlarını, tam olarak, ortaya koyamadı. Fakat imkânlar muazzam ve gelecek 50 yıl içinde, onların neler ortaya koyacağını öngörmek bile güç.

Bir şey açık: Bütün insanlığın ortak sorunlarının çözümünde, etkili ve eşitçi bir katılımın sağlanması için, örgütsel biçimler arayan, kendine has bir dünya bu. İki buçuk milyar insanı temsil ediyor.

Onun, atacağı çok büyük adımlarla, yalnızca dünya politikasında etkisini hissettirmekle kalmayıp fakat aynı zamanda, geleceğin dünya ekonomisinin biçimlenmesinde, oynayacağı özgün rol, tahayyül edilebilir.

Bütün güçlerine rağmen, Üçüncü Dünya'nın gelişmesini belirleyecek çokuluslu şirketler değildir; büyük bir olasılıkla, onlar, halkın yaptığı ya da yapacağı özgül seçimlerine, kendilerini, uydurmaya zorlanacaklardır.

Onları temsil eden halkların ve örgütlerin, yeni iktisadi düzenden, çıkarları vardır.

Belirtilmesi gereken bir diğer önemli nokta var. Geçmiş birkaç on yılda, gerçek kapitalist dünyanın içindeki gelişme, toplumsal çelişki ve hareketlerin, yeni biçimlerinin ortaya çıkmasına, yol açtı.

Bunların arasında, nükleer tehdidi kaldırma, çevreyi koruma, ırk ayrımına son verme, toplumu imtiyazlılar ve imtiyazsızlar diye ayıran politikaları kaldırma, şimdiki kapitalist modernleşmenin kurbanı olan sanayi merkezlerini tehdit eden felaketi önleme, hareketleri var.

Bu hareketler milyonlarca insanı kapsıyor ve bunlar ulusal ve uluslararası saygınlığa sahip, bilim ve kültürün seçkin kişilerince esinleniyor ve yönlendiriliyor.

Sosyal demokrat, sosyalist ve işçi partileri ve benzer ya da onlarla bağlantılı kitle örgütleri, birkaç ülkede, siyasi süreçlerde, sürekli olarak önemli bir rol oynuyorlar ve bazılarının etkisi artıyor.

Böylece, bugünün dünyasının her yerindeki bütün iktisadi, siyasi ve toplumsal göstergelere göre, Lenin'in. Marksizm'in en kapsamlı tezlerinden biri olarak kabul ettiği tez kanıtlanıyor: Tarihsel eylemin başından sonuna kadar tamamlanması ilerledikçe, hareketin sahibi olan kitle de büyüyecektir.

Ve bu her zaman yanılmaz bir göstergedir, toplumsal ilerlemenin ve dolayısıyla barışın, en güçlü bir etmenidir.

Gerçekten, zamanımızın görkemi ve yeniliği, halk-

ların, tarihin ön planındaki giderek artan, apaçık varlığıyla, belirleniyor. Onların şimdiki durumu öyle ki, uzun dönemde değil, hemen dikkate alınmalı.

Yirmibirinci yüzyıla girmek üzereyken, yeni gerçek nedeniyle, keskin bir odak ortaya çıktı: Sürekli seçim yapma gereksinimi, giderek artan ölçüde, tarihsel ilerlemenin bir özelliği oluyor. Ve doğru seçim, yüz milyonlarca insanın çıkarlarının ve beklentilerinin, ne ölçüde, göz önüne alındığına, bağlıdır.

İşte, politikacıların sorumluluğu budur. Çünkü politika, yalnızca, çağın yeniliği hesaba katılırsa, etkili olabilir. Bugün, siyasi planda, insan faktörü, uzakta, aşağı yukarı, yaşamın, kitlelerin eylem ve arzularının, kendiliğinden, bir yan etkisi olarak ortaya çıkmıyor, doğrudan, dünya meselelerini, istila ediyor.

Bu kavranmazsa, diğer bir deyişle, çağın gerçeklerine ve insanların iradelerine dayanan yeni düşünce benimsenmezse, politika, öngörülemeyen, irticalen yapılan işlere dönüşür ki, bu da, hem kişinin kendi ülkesi, hem de, diğer uluslar bakımından, bir tehlike ortaya çıkarır. Bu tür politikaların, kalıcı desteği olmaz.

Geleceğe, herkesi kapsayan uluslararası bir güvenlik sistemi yaratma imkânlarına iyimser bakışımızın, nedenleri bunlar.

Savunma konularındaki tavrımızın arkasındaki mantık da budur. Savaş tehlikesi var oldukça ve toplumsal misilleme biçimleri, Batılı stratejilerin ve askeri programların çekirdeğini oluşturmayı sürdürdükçe, emperyalizmin, sosyalizm karşısındaki askeri üstünlüğünü önlemeye yönelik bir düzeyde, savunma gücümüzü korumak için gerekli her şeyi yapmayı sürdüreceğiz.

Yoldaşlar, bu jübile günlerinde, bu vesileyle, dünya komünist hareketinin başarılarını, saygıyla anıyoruz.

Bugüne kadar, kendi enternasyonal özünü koruyan Ekim Devrimi, hareketin dayanıklılığının kaynağıdır.

Dünya komünist hareketi her bir ilgilî ülkenin top-
rağında yeşeriyor ve gelişiyor, fakat bir komünist imge-
sinde kişinin milliyeti ne olursa olsun, çalıştığı ülke
hangisi olursa olsun, ortak olan bir şey var.

Bu, en iyisi, düşüncesine, komünist topluma, çalış-
san halka, özellikle de işçi sınıfına ve onların yaşam-
sal çıkarları için, barış ve demokrasi için, mücadeleye
sadakattir.

Bu yıldönümünün, Üçüncü Komünist Enternasyo-
nal'den bahsetmek için uygun bir vesile olduğunu düşü-
nüyorum. Onun hakkındaki gerçeğin henüz tam ola-
rak yeniden ortaya çıkarılması, gerçek ve tam bir tari-
hin, henüz, yazılması gerekiyor.

Eylemlerindeki duraksamalara ve yanlışlara rağ-
men ve tarihinin belli bölümlerini hatırlamanın yol aç-
abileceği üzüntülere rağmen, Komünist Enternasyonal,
hareketimizin şanlı geçmişinin, bir parçasıdır.

Ekim Devrimi'nden doğan hareket, enternasyona-
lizmin bir okuluna ve devrimci kardeşliğe dönüştü. Ve
dahası, o, enternasyonalizmi etkili bir araç haline ge-
tirerek, çalışan insanların çıkarlarına hizmet etti ve
büyük, küçük ulusların, toplumsal ilerlemesini geliştir-
di.

O, haysiyet ve sorumluluk sahibi, yüce amaçları ve
gözü yılmaz cesareti olan, bütün dünyadaki milyonlarca
ezilenin acılarını, kendi acıları bilen, onların yakarış-
larını duyan ve onları mücadeleye sokan insanları, 20.
yüzyılın gerçek şovalyelerini yarattı.

Komünistler, faşizm tehlikesine karşı ilk tehlike
işaretini veren ve ona karşı ilk başkaldıranlardı; onlar
aynı zamanda faşizmin, ilk kurbanlarıydı. Faşizme kar-

şı silahlı mücadelede ilk olmak için, dünyanın her tarafından, İspanya'ya geldiler.

Halklarının özgürlüğü ve ulusal onuru için, direniş bayrağını kaldıran, ilk onlardı. 2. Dünya Savaşı'nda, faşizmin ezici yenilgisinde, belirleyici katkıyı komünistler, özellikle de Sovyet komünistleri yaptı.

Daha sonra ve bugün de, komünistler, tutuculuğa ve her tür tarafgirliğe karşı, ön-cephe dövüşçüleri olarak, aynı uzlaşmaz tavrı ve cesareti gösteriyorlar.

Onlar, destansı kahramanlığın ve adanmışlığın insanlarıdır. Örgütlü, tek bir irade, demir disiplin ve ideallerine bağlılıkla kenetlenen onlardan, binlerce ve binlerce var.

Komünist Enternasyonal'in, Enformasyon Bürosu'nun, hatta bağlayıcı uluslararası konferansların, zamanı geçti. Fakat dünya komünist hareketi yaşıyor.

Bütün partiler, tamamen ve geriye dönülemez bir biçimde, bağımsızdır. Bunu, 20. Kongre gibi erken bir tarihte, açıkladık. Doğru, eski huylar, birden bire bir yana bırakılmadı. Fakat bugün, bu, değiştirilemez bir gerçektir.

Bu anlamda da, SBKP'nin 27. Kongre'si, nihai ve değiştirilemez, bir dönüm noktasıdır. Perestroyka süreci içinde, kardeş partilerle ilişkilerimizde, bunu gerçekten, kanıtladığımızı düşünüyorum.

Dünya komünist hareketi, dünyanın ilerlemesinin kendisi ve onun itici güçleri bakımından olduğu gibi, bir dönüm noktasındadır.

Yeni bir yüzyıla girmek üzereyken, komünist partileri, ortaya çıkan kapsamlı değişiklikler çerçevesinde, kendi, yeni konumlarını araştırıyorlar. Onların, enter-nasyonal hareketi, bir yenileşmeden geçiyor, yenilenen, benzer güven, eşitlik ve içten dayanışma ilkeleriyle, birleşiyorlar.

Hareket, diğer her devrimci demokratik ve ilerici güçle, karşılıklı konuşma ve tartışmaya, işbirliğine, birbirini etkilemeye ve ittifaka, açıktır.

SBKP'nin, kömünist hareketin, kapitalizme karşı bir seçenek oluşturacağı ve barış, ülkelerinin bağımsızlığı ve ilerlemesi, dünya halkları arasında dostluk için, en cesur ve tutarlı savaşçıları barındıracağı geleceğine ilişkin, hiçbir kuşkusunu yoktur.

Yoldaşlar, dünya sosyalist sisteminin ortaya çıkışı, Ekim Devrimi'nden bu yana, dünya tarihin en önemli dönüm noktasıdır. Kırk yıldan beri, sosyalizm pek çok ulusun ortak yazgısı ve çağdaş uygarlığın en önemli etmeni oldu.

Partimiz ve Sovyet halkı, bizim gibi, sosyalizm için devlet sorumluluğunu ve şimdi birkaç on yıldır onun ilerlemesi sorumluluğunu üstlenmiş arkadaşlarımızla, işbirliği imkânına, son derece büyük değer veriyor.

Bütün sosyalist devletler, toplumsal, iktisadi ve ideolojik görevlerin üstesinden gelinmesinde ve yeni bir yaşamın kurulmasında, ilginç ve yararlı deneyler biriktirdiler.

Sosyalist sistem ve onun iyice denenmiş araştırmaları ve deneyi, bütün insanlık için çok önemli.

O, dünyaya, insanın varoluşuna ilişkin temel sorulara kendi yanıtlarını verdi ve çalışan insanı, merkez alan, insancıl ve kolektif değerler geliştirdi.

Sosyalist sistem, insana, vakar duygusu ve ülkesinin efendisi olduğu, toplumsal olarak iyi korunduğu ve geleceğe güvenle bakma duygusu aşılır. Onun, bilgi ve kültüre geniş bir biçimde ulaşmasını sağlar, yeteneklerini ve hünerlerini, iyi kullanmasının koşullarını yaratır.

Hepimiz, sosyalist ülke halklarının başarmış olduklarıyla gurur duyuyoruz, özellikle çünkü, diğer şeylerin

arasında, bu, pek çok yıl verimli bir işbirliğinin, bu ülkelerin yurttaşlarının, parti ve kamu örgütlerinin, üretim gruplarının, mesleki birliklerin, kültürel kuruluşların arasında gerçekleşen, benzersiz genişlikte, açık gerçek kardeşçe, iletişim sonucu olduğu, aile ve kişisel bağların, binlerce ve binlerce insanın ortak çalışması ve araştırmasının, sonucu olduğu içindir.

Ulaşılan doruklar, pek çok şeyi daha berrak görmemizi sağlamıştır. Yaşam, bizim, sosyalizme geçiş yollarını ve hızlarını kavramlarımızı, dünya topluluğunda, sosyalizmin rolüne ilişkin anlayışımızı, düzeltmiştir.

Dünyadaki bütün ilerici değişimlerin yalnızca sosyalizm nedeniyle olduğunu iddia etmek, hiçbir zaman, aklımızdan geçmez.

Bununla birlikte, insanlık için yaşamsal önemi olan sorunların ortaya konuş biçimi, bunlara çözümlerin aranış yolu, dünyanın ilerlemesi ve uluslararası bir güç olarak sosyalizm arasında, birbirinden koparılamaz bir bağ olduğunu gösteriyor.

Bu bağ, nükleer felaketin önlenme çabasında ve değişik halkların, yaptıkları toplumsal-siyasi seçimlerin arkasında daha başarılı bir biçimde durmalarını sağlayan böylesi bir dünya güçleri dengesinde, özellikle, keskin olarak, odaklaşıyor.

Deney birikimi, sosyalist ülkelerin, aralarında, aşağıdaki evrensel olarak tanınan ilkeler etrafında, ilişkilerini daha iyi kurma olanağı sağlamıştır:

- kayıtsız şartsız tam eşitlik;
- ülkedeki işlerin durumundan, yöneten partinin sorumlu olması; onun, halkına yurtseverce hizmeti;
- ortak amaç olan sosyalizmle ilgilenmek;
- birbirine saygı göstermek; başarılanlar ve dostlarınca sınınanlara ilişkin, ciddi bir ta-

vır almak; gönüllü ve çok yönlü işbirliği;
— Herkesin barış içinde bir arada yaşama ilkesine kesinlikle uyulması. Sosyalist enternasyonalizmin pratiği, bunlara dayanır.

Bugün, önümüzdeki sosyalist dünyanın, bütün ulusal ve toplumsal çeşitliliği görülüyor. Bu iyi ve yararlıdır. Birliğin, aynılık ve tekdüzelik olmadığına, kendimizi inandırdık. Herkesce taklit edilecek bir sosyalizm «modeli» olmadığına da ikna olmuş bulunuyoruz.

Çalışan halk için, toplumun yeniden inşasında, elde edilen gerçek başarıların toplamı ve niteliği, her aşamada ve her ülkede, sosyalizmin gelişiminin ölçütüdür.

Enternasyonalist ilkelerin zayıflamasının, karşılıklı yarar ve yardımlaşma ilkesinden ayrılmanın, uluslararası planda sosyalizmin ortak çıkarlarını ihmal etmenin, sosyalist ülkeler arasındaki ilişkilere ne kadar zarar verebileceğinin farkındayız.

Son zamanlarda bütün sosyalist devletlerle ilişkimizin daha dinamik hale geldiğini ve mükemmelleştirildiğini belirtmekten, memnunuz. Ve Varşova Paktı ve CMEA (Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi) çerçevesindeki işbirliği daha yararlı ve ustaca yürütülen bir duruma gelmiştir ki, bu arada, üye ülkeler, herhangi bir temel alanda, diğer sosyalist ülkelere ayrı bir konuma getirilmemiştir.

27. Kongre, açık bir biçimde, SBKP'nin politik alanındaki tutumunu ve her sosyalist ülkeyle diğer bütün alanlardaki karşılıklı ilişkilerini, karşılıklı çıkarları, sosyalizmin genel çıkarlarıyla birleştirmenin sağlanmasının bir bütün olarak tâyin edici önemini, tanımlamıştır.

Sovyetler Birliği'nin dış politikasının en yüksek öncelik taşıyan amacı, sosyalist ülkelerle dostluğun güç-

lendirilmesi ve işbirliğinin en üst düzeyde, geliştirilmesidir.

Sevgili yoldaşlar,

Seçkin yabancı konuklar,

Bütün düşüncelerimiz ve eylemlerimizde, komünist düşüncelerin canlandırıcı gücünden esinlendik. Devrimin bayrağına kazılmış olan onları, kutsal sayan, kendi yaşamlarının amacı ve anlamı olarak gören milyonlarca insan, mücadelesinin ve çalışmasının esin kaynağı yaptı.

İnsanların emeği ve mücadelesi, kendi özgürce seçilmiş amaçları uğruna azalmayan sebatları, neşeleri ve acıları, devrimci perestroyka yolunda ilerleyen bugünün sosyalizm gerçeğinin, içindedir. Ekim Devrimi'nin gücü, bundadır, süren bir devrim oluşundadır.

Şimdi, 70 yıldır, Sovyet halkına, iyi-sınanmış öncü, Leninist Parti'ce önderlik ediliyor.

Parti ve devrim, parti ve Ekim Devrimi, birbirinden ayrılamaz!

Marksist-Leninist teori ile donatılmış bir parti olmaksızın, sosyalist devrimin zaferi imkânsız olurdu. Sosyalizm olmazdı ve yeni bir toplumu biçimlendirmeyi öğrenmiş olan parti olmaksızın, büyük ülkemiz olmazdı.

Toplumsal yaşamın bütün yönlerinin şimdiki yenileşmesinin temeli ve ülkenin hızlandırılmış, toplumsal-iktisadi gelişmesi de, olmazdı.

Yeni koşullar altında da, bugün, partinin devrimci yenilenmeye önderlik etmesi, azimle ve tutarlılıkla politikasının etkililiğini artırması ve toplumsal yaşamın bütün alanlarında ve düzeylerinde demokratikleşmeyi geliştirmesi, zorunludur.

Partinin rolünün artması doğaldır. Fakat sözlerin ve biçimsel törenlerin, bununla çok az ilgisi vardır.

Partinin rolü, bugün ve uzun dönemde çözümleme ve değerlendirmenin derinliği ve dürüstlüğü ile, iyi düşünülmüş politikalar ve kararlı eylemle, özel genel ile, bireyseli ve toplumsalı, ilişkilendirebilme yeteneğiyle, belirlenir.

O, bütün parti örgütlerinin ve her komünistin, toplumsal işlerle ilgili, yükselen sorumluluklarıyla, belirler.

Partimizin, ülkemizin yetişkin üfusunun 1/10'una eşit sayıda, yani 20 milyon kadar üyesi var. Bu muazzam bir güçtür. Bununla birlikte, partinin var olan etki imkanı, partinin, perestroyka üstündeki etkisi, henüz, tam olarak ortaya çıkmamıştır.

19. Ulusal Parti Konferansı için hazırlık ve konferansın gerçekleşmesi, bu doğrultudaki karmaşık ve çetrefil çalışmanın iyileştirilmesine, güçlü bir ivme vermedir.

Bugün, devrimin büyük amacının, Leninist büyük amacın kaderi, ellerimizdedir. Tekrar, yolu aydınlatıyoruz. Ve bu, partiye, hepimize özel sorumluluk yüklüyor.

Lenin'in deyimiyle, «Devrim zamanı, eylem zamanıdır, hem yukarıdan, hem de, aşağıdan eylem» (Cilt: 9; s. 96).

Bu, doğuşundan beri, yeni tip partice taşınan bir gelenektir. Bu aynı zamanda, şimdiki oldukça karmaşık ve aynı zamanda sosyalizmin gelişiminin esin verici yeni aşamasında, Sovyet toplumunun öncüsünün, yüz yüze bulunduğu bir gereksinimdir.

Yoldaşlar, 1917'de, insanlık gerçek tarihine başlamak üzere, eşiği aştı. Ancak geçmiş 70 yıl, iktisadi alt-üstlükler ve faşizmin ve 2. Dünya Savaşı'nın çıkışını kolaylaştırıcı toplumsal etmenler kadar, Soğuk Savaş, silahlanma yarışı, termo-nükleer felaket tehdidi ve ev-

rensel krizler, insanlığın, hâlâ önemli bir bölümünün, geçmişin pençeleri altında olduğunu gösterdi.

Bununla beraber, yaşadığımız zamanı, 20. ve 21. yüzyıllar arasındaki kavşağı, kapsamlı toplumsal değişimler ve dünyadaki insanların karşısındaki görevlerin evrensel çapı bakımından, benzersiz olarak, düşünmemizde, haklıyız.

Bugün, insanlığın, sürekli olarak 1917'den öncesi gibi yaşamaya gerçekten mahkûm olmadığını, görebiliyoruz. Sosyalizm, güçlü, büyüyen ve gelişen bir gerçekliğe dönüşmüştür. İnsanlığa geleceğin yolunu gösteren ve gerçek insan ilişkilerinde yeni değerleri tanımlayan, Ekim Devrimi ve sosyalizmdir:

- bencillik yerine ortaklaşacılık;
- sömürü ve baskı yerine özgürlük ve eşitlik;
- azınlığın zorbalığı yerine halkın gerçek iktidarı;
- toplumsal güçlerin kendiliğinden ve acımasız etkisi yerine aklın ve insancılığın artan rolü;
- uyumsuzluk, kavga ve savaş yerine insanlığın birliği ve barış.

Şimdiki nesil ve sadece ülkemizdeki değil; uygarlığın ve yeryüzündeki yaşamın kaderinden sorumludur. Uzun dönemde, dünya tarihinde, yeni bir bin yıllık devrenin başlangıcının, bir önceki dönemin trajik sonsözüne mi yoksa geleceğin esinleyici önsözüne mi işaret edeceği, bu nesilce belirlenecektir.

21. yüzyılın başlangıcına 13 yıldan biraz fazla kaldı. 2017'de, Sovyet halkı ve ilerici insanlığın tümü, Büyük Ekim Devrimi'nin 100. yılını kutlayacak.

Devrimimizin 100. yılına gelindiğinde, dünya neye benzeyecek? Sosyalizm neye benzeyecek? Dünya devletler topluluğu ve halklarınca ne ölçüde bir olgunluğa eri-

şilmiş olacak? Tahminlere dalmayalım. Fakat geleceğin temellerinin, bugün atıldığını hatırlayalım.

Benzersiz uygarlığımızı ve yeryüzündeki yaşamı korumak, aklın, nükleer çılgınlığa, üstünlüğünü sağlamak, kişinin ve bütün insanlığın özgür ve çok-yönlü gelişimi için gerekli bütün koşulları yaratmak, görevimizdir.

Sürekli gelişme olanağının bulunduğu farkındayız. Bunu sağlamanın kolay olmadığını biliyoruz. Fakat bu, bizi korkutmuyor. Tam tersine, bize ilham veriyor, yaşamımıza yüce ve insancıl bir amaç sağlıyor ve ona derin bir anlam katıyor.

Ekim 1917'de eski dünyayı, ilk ve son olarak reddederek, ondan ayrıldık. Yeni bir dünyaya doğru, komünizm dünyasına doğru gidiyoruz. Bu yoldan hiçbir zaman sapmayacağız.

EKİM DEVRİMİ'NİN 70. YIL KUTLAMA TÖRENLERİNDE GORBAÇOV'UN YAPTIĞI KONUŞMA

Gorbaçov'un çeşitli yerlerde, değişik zamanlarda yaptığı konuşmalar tüm dünya kamuoyunca ilgi ve merakla izleniyor. Sovyetler Birliği'ndeki gelişmelerin artık günümüzüne izlendiği dünyamızda, Gorbaçov'un her söylediği söz büyük önem taşıyor.

İşte bunlardan biri, Gorbaçov'un Ekim Devrimi'nin 70.Yıl kutlamalarında yaptığı konuşma da, şimdiden tarihsel bir değer kazandı. Gorbaçov, dünyayı sarsan o Ekim günlerine dönerek, yetmiş yılda devrimin kazanımlarını, sorunlarıyla birlikte değerlendiriyor. Başta Stalin ve Kruşçev dönemleri olmak üzere, yakın tarihe ışık tutuyor.

Ekim sonrası yetmiş yılda gerçekleşenleri sergilerken, günümüz Sovyetler Birliği'ne, perestroyka ve glastnost'a açılımlar getiriyor. Tarihe sahip çıkıyor: "Geçmiş -kahramanlığı ve dramıyla- çağdaşlarımızın heyecanlanmasını önleyemiyor. Tarihimiz tektir ve geri döndürülemez. Nasıl duygular uyandırırsa uyandırsın, o bizim tarihimizdir ve biz onu bağrımıza basıyoruz."